

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

Na temelju članka 43. Zakona o službenoj statistici (NN, br. 103/03.) Državni zavod za statistiku određuje

STATISTIČKE STANDARDE ZA STRUKTURNO-POSLOVNO ISTRAŽIVANJE INDUSTRIJE (IND-21/SPS/G) za 2008.

I. UVODNA OBJAŠNJENJA

Strukturno-poslovno istraživanje industrije (IND-21/SPS/G) za 2008. revidirano je istraživanje statistike industrije. Sadržaj istraživanja jesu financijski (vrijednosni) podaci o elementima računa proizvodnje, bruto plaćama i nadnicama te prirodni pokazatelji o zaposlenim osobama koji se iskazuju po razinama ekonomskih djelatnosti. Revidiranje statističkih standarda za IND-21/SPS/G istraživanje bila je nužnost iz najmanje dva razloga.

Prvi razlog jest, primjena nove verzije Nacionalne klasifikacije djelatnosti - NKD 2007.¹⁾ na temelju koje se prikupljaju svi podaci u ovom istraživanju, koje je trebalo uskladiti s novom strukturom, sadržajem i pokrivenosti sektora industrije, a koji je značajno izmijenjen u odnosu na prethodnu verziju NKD-a 2002.²⁾ Verzija NKD-a 2007. je izrađena u okviru velike svjetske i europske revizije statističkih klasifikacijskih sustava (tzv. OPERATION 2007), na temelju nove verzije statističke klasifikacije NACE Rev. 2 Europske Unije (EU). S obzirom da je primjena NACE Rev. 2³⁾ obvezatna u svim statistikama država članica EU-a počevši od 2009., obvezatna je i primjena nove verzije NKD-a 2007. u svim nacionalnim statistikama radi osiguravanja usporedivosti pokazatelja službene statistike Republike Hrvatske (RH) sa statistikama EU-a.

Drugi razlog jest, donošenje nove preinačene Uredbe o strukturno-poslovnim statistikama EU-a (u cijelom tekstu koristi se izvorna kratica *SBS-recast*)⁴⁾ čijim donošenjem prestaju važiti sve prethodno donesene Uredbe o SBS-u EU-a. S obzirom da se statistički standardi o strukturno-poslovnom istraživanju industrije, u dijelu koji se odnosi na sektor industrije, temelje na Uredbama o SBS-u EU-a, bilo je nužno pristupiti njihovom usklađivanju u skladu s obvezom kontinuiranog usklađivanja službene statistike RH sa statistikama EU-a.

Iz spomenutih razloga, intenziviran je rad DZS-a na usklađivanju koncepta i definicija poslovno-strukturnih statistika industrije prema novim propisima EU-a, a rezultata tog rada jest izrada ovih revidiranih Statističkih standarda za strukturno-poslovno istraživanje industrije, koji će se primijeniti prvi puta za izvještajnu godinu 2008. (u daljem tekstu IND-21/SPS/G za 2008.). Za izvještajne godine 2002. do 2007. istovrsni su se podaci prikupljali na osnovi Statističkih standarda

¹⁾ NKD 2007. revidirana je verzija NKD-a 2002.. Donesena je na temelju Zakona o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN, br. 98/94.) i Odluke o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN, br. 58/07. i 72/07.). Stupila je na snagu u 2008., a obvezno se primjenjuje od 1. siječnja 2008. u službenoj statistici RH. NKD 2007. je izvedenica NACE-a Rev. 2 EU-a i s njim je usklađena na svim razinama. Publicirana je u seriji Izvanrednih izdanja, DZS, Zagreb, ožujak 2008. U IND-21/SPS/G istraživanju za 2008. izvještaju godinu - primjenjuje se prvi puta

²⁾ NKD 2002. kratica je za Nacionalnu klasifikaciju djelatnosti, verzija 2002. Predstavlja ažuriranu verziju prvog NKD-a, koji se primjenjivao od 1997. do 2003. u službenoj statistici RH. Stupio je na snagu 2002. na osnovi Zakona o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN, br. 98/94.) i Odluke o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NN, br. 13/03.), a obvezatno se primjenjuje od 1. siječnja 2004. u službenoj statistici RH. Izvedenica je NACE-a Rev. 1.1 EU-a i s njim je usklađen na svim razinama osim na razini podrazreda.

³⁾ NACE Rev.2 - Regulation (EC) No 1893/2006 of the EP and Council Regulation (EC) of 20.12.2006 as well as certain EC Regulations on specific statistical domains – Annex II/SBR Annex 2 – structural statistics of industry

⁴⁾ SBS - Regulation (EC) No 295/2008 of the EP and Council Regulation (EC) of 11 March 2008 concerning structural business statistics (recast) – Annex II - A detailed module for structural statistics of industry

za strukturno-poslovno istraživanje industrije (IND-21/SPS/G)⁵⁾ na temelju klasifikacije NKD 2002.

Temeljni zahtjev koji se stavlja pred sve statistike svijeta jest osiguravanje standardiziranih poslovnih pokazatelja svim zainteresiranim korisnicima na nacionalnom, europskom i svjetskom tržištu kako bi bili međusobno usporedivi. DZS je pristupio ubrzanom procesom međunarodne harmonizacije većeg broja statističkih poslovnih pokazatelja kako bi izgradio nacionalni statistički sustav koji pri kompilaciji i proizvodnji statističkih podataka primjenjuju međunarodno harmoniziran okvir. Stoga je kontinuirano usklađivanja službene statistike RH sa statistikom EU-a posebice nakon dobivanja statusa kandidata, jedan od prioritarnih zadataka DZS-a. Napominjemo, da je dalji razvoj i cjelovita harmonizacija strukturno-poslovnih statistika RH s istoimenim statistikama EU-a predviđena u okviru implementacije cjelovitoga koncepta strukturno-poslovnih statistika na integriran način.

Naziv "Strukturno-poslovno istraživanje" preuzet je od istovrsnih statistika EU-a čija je primjena obvezatna na temelju SBS-*recast* Uredbe kao i prethodne temeljne Uredbe o strukturno-poslovnim statistikama⁶⁾, kojom su propisani sadržaj, definicije, klasifikacije i druge norme koje se trebaju koristiti za ispravnu primjenu SBS-*recast* Uredbe. Primjena SBS-*recast* Uredbe obvezatna je za statistike svih država članica EU-a, a posebno za statistike država kandidata koje se žele pridružiti EU. Prema konceptu EU-a, strukturno-poslovne statistike (u daljem tekstu SPS) integralni su dio Teme 44: Statistike ekonomske djelatnosti poduzeća, unutar potpodručja III. B Poslovne statistike.⁷⁾ Nazivom "strukturno-poslovne" želi se istaknuti da je riječ o statistikama kojima je cilj ustanoviti strukturu ekonomske djelatnosti poduzeća/obrtnike i rezultate njihova poslovanja, a osnovni izvor podataka jesu poslovni računi poduzeća. Naime, informacije koje se osiguravaju samo iz administrativnih poslovnih evidencija nedovoljne su i međunarodno neusporedive te ne mogu osigurati pouzdan i međunarodno usporediv metodološki okvir za potrebe analiza poslovanja i strukture djelatnosti nacionalnoga gospodarstva, njegovih segmenata i jedinica koje su nosioci aktivnosti.

Razlozi donošenja Uredba o SPS-u od strane EU-a ujedno su razlozi uvođenja SPS bazirane statistike za sektor industrije još 1999. za prvu izvještajnu godinu – 1998. Pokrivenost SPS istraživanja DZS-a početno je zadana prvom verzijom NKD-a 1997., zatim NKD-a 2002. i sada NKD-u 2007. kojima je definiran sektor industrije jer nije uvijek isti u okviru spomenutih klasifikacija. U SBS-*recast* Uredbi u Dodatku 1. Opći modul za strukturne statistike, navedena je pokrivenost sektora industrije na temelju NACE Rev.2 (isto vrijedi za NKD 2007.), gdje su propisana i opća obilježja, definicije i klasifikacije, a u Dodatku 2. Detaljan modul za strukturne statistike industrije, propisana su posebna obilježja, definicije i klasifikacije za sektor industrije, uključujući rokove i ostale zahtjeve za transmisiju nacionalnih SPS podataka u Statistički ured EU-a – Eurostat.

Upućivanje na izvorni statistički propis EU-a ili drugi međunarodni statistički standard bit će prikazano slijedom navoda u tekstu ovih Statističkih standarda. Navođenje izvornoga statističkog normativa koji je u cijelosti ili djelomično preuzet u ovim standardima, nužno je zbog uvođenja novih pojmova i definicija koji se razlikuju od dosadašnje statističke teorije i prakse te treba izbjeći eventualnu zabunu pri njihovoj interpretaciji od korisnika ili poistovjećivanje s nekim sličnim ili istim izrazima koji se koriste u drugim statističkim istraživanjima RH u nekome drugom kontekstu.

Pojam industrije u istraživanju IND-21/SPS/G

Pojam **industrije** koji se koristi u ovom istraživanju IND-21/SPS/G, definiran je s četiri područja NKD-a 2007. B – Rudarstvo i vađenje, C – Prerađivačka industrija i D – Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom i E – Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda,

⁵⁾ Statistički standardi za Strukturno-poslovno istraživanje industrije - IND-21/SPS (NN, br. 40/05.) koristili su se za prikupljanje, obradu i publiciranje podataka SPS-a industrije za izvještajne godine 2004. do 2007., Statistički standardi za SPS/IND (NN, br. 78/03.) za izvještajne godine 2002. i 2003., a Statistički standardi za IND-21 zajedničko istraživanje (NN, br. 60/99.) za izvještajne godine 1998. do 2001.

⁷⁾ Priručnik o statističkim zahtjevima za 2008. EU-a (*Statistical Requirement Compendium, 2008*), Eurostat, Luxembourg, prosinac 2008.

zbrinjavanje otpada te djelatnosti sanacije okoliša, odnosno odjeljcima djelatnosti NKD-a 2007. od 05. do 39. i u daljem tekstu referira se kao sektor industrije. Definicija tog pojma u skladu je s definicijom sektora industrije iz SBS-*recast* Uredbe EU-a jer je NKD 2007. strukturom i opisima djelatnosti izveden iz Statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti EU-a, NACE Rev. 2. na svim razinama obje klasifikacije. Statističke jedinice i njihova pokrivenost u ovom su istraživanju određeni su na razini skupina djelatnosti NKD-a 2007. (troznamenasta brojčana oznaka).

Usporedivost s prethodnim serijama podataka. Istim pojmom sektora industrije Državni zavod sa statistiku koristio se u godišnjim istraživanjima industrije (IND-21) počevši od 1995., a u mjesečnim istraživanjima industrije (IND-1) od 1997. Prvi prikupljeni, obrađeni i objavljeni podaci o strukturi industrijske proizvodnje prema konceptu ESA-e 95⁹⁾ EU-a (i izabranih varijabli SBS-*R*) odnose se na serije podataka iz Godišnjeg izvještaja industrije (IND-21) za sljedeće godine: od 1998. do 2001. U navedenom razdoblju provodilo se zajedničko istraživanje IND-21 za istraživanje PRODCOM o industrijskoj proizvodnji (tablica 1.) i dio istraživanja IND-21/SPS Elementi računa proizvodnje (tablice 2. i 3.). U 2003. zajedničko istraživanje IND-21 revidirano je i razdvojeno u dva samostalna istraživanja. Tako je IND-21/SPS postalo samostalno istraživanje i provelo se za 2002. i 2003. na temelju istih Statističkih standarda za Strukturno-poslovno istraživanje industrije (NN, br. 78/03.). Dosadašnje godišnje istraživanja IND-21/SPS koje se provelo za 2004., 2005., 2006. i 2007. na temelju dopunjenih Statističkih standarda za Strukturno-poslovno istraživanje industrije (NN, br. 40/05.) potpuno je usporedivo za isti skup IND-21/SPS pokazatelja, a za novouvedena obilježja imaju kraće serije. Međutim, revidirano godišnje istraživanje IND-21/SPS/G za 2008. i eventualno naredne godine, iako će skup podataka prethodnih IND-21/SPS pokazatelja bit potpuno usporediv, radi primjene nove verzije NKD-a 2007. nije moguće osigurati potpunu usporedivost radi promijene strukture i pokrivenosti sektora industrije, koji je proširen i restrukturiran, stoga će neke serije biti kraće. Rezultati dosadašnjih godišnjih istraživanja IND-21/SPS, od 1998. do 2003., potpuno su usporedivi, osim za nova obilježja koja su uvedena za IND-21/SPS za 2002. i 2003., postoje šestogodišnje serije na NKD-u 2002., a za nova obilježja koja su uvedena za IND-21/SPS za 2004. do 2007. postoje četverogodišnje serije na NKD-u 2002. Rezultati ovoga revidiranog istraživanja IND-21/SPS/G za 2008. bit će usporedivi na cijeli skup IND-21/SPS/G pokazatelja, ali ne na istoj strukturi klasifikacije NKD 2007. DZS će osigurati osnovne pokazatelje IND-21/SPS/G na razini NKD-a 2007. u skladu s raspoloživim resursima. Revizije istraživanja IND-21/SPS uvode se isključivo zbog potrebe daljeg usklađivanja nacionalnih statistika industrije s konceptom, definicijama i klasifikacijama statistika industrije EU-a, odnosno Eurostata, koji je nadležan za realizaciju kontinuiranog procesa statističke harmonizacije država koje su već članice EU-a, te integraciju onih koje se pripremaju to postati.

Svrha i cilj istraživanja IND-21/SPS/G

Svrha prikupljanja SPS podataka jest osigurati elemente za obračun računa proizvodnje prema konceptu ESA-e 95 EU-a, koji se koristi za sagledavanje temeljnih pokazatelja o poslovanju i strukturi sektora industrije, za analizu strukturnih promjena unutar procesa pretvorbe i za sagledavanje elemenata koji utječu na njihov razvoj. Ciljevi istraživanja višestruki su: a) osigurati pouzdane i ažurne statističke podatke za određivanje strukture i pondera koji se koriste pri obračunavanju indeksa obujma industrijske proizvodnje i drugih pokazatelja kratkoročnih statistika industrije, b) osigurati svim relevantnim korisnicima dovoljan skup pokazatelja o poslovanju industrijskih poduzeća, strukturi i dodanoj vrijednosti sektora industrije, c) osigurati pouzdane i ažurne IND-21/SPS/G pokazatelje za potrebe nacionalnih računa, posebice za obračun godišnjeg BDP-a sektora industrije i d) uskladiti statističko praćenje industrije prema konceptu strukturno-poslovnih statistika EU-a (dok se ne uvede integrirana kompilacija SPS-a na razini DZS-a).

Dugoročni je cilj istraživanja IND-21/SPS/G i uspostava jedinstvenoga metodološkog okvira za objedinjavanje statističkih podataka iz proizvodnih, kratkoročnih i strukturnih statistika industrije te

⁹⁾ Europski sustav računa (*European System of Accounts*) 1995 (Uredba Vijeća EU-a br. 2223/96), usklađen sa SNA 93 – Sustavom nacionalnih računa UN-a (ISBN 92-1-161352-3). U cijelom tekstu koristi se kratica ESA 95. Revidirana verzija ESA-e predviđa se 2011.

uspostava statistički baziranoga registra za sektor industrije kako bi se osigurale relevantne, točne, pouzdane i komparabilne statističke informacije o naturalnim, vrijednosnim i strukturnim pokazateljima tog segmenta gospodarstva za njegovo mjerenje, valoriziranje i analiziranje sa svih aspekata na međunarodno usporediv način te na temelju njih donosile adekvatne mjere koje će utjecati na njihov rast i razvoj.

Usklađenost ovih statistika sa SBS-*recast* Uredbom za sektor industrije u I. fazi uvođenja IND-21/SPS/ statistika uglavnom je na agregatnoj razini, a njihova će se raščlamba na razinu svih varijabli u skladu s SBS-*recast* Uredbom za sektor industrije uvesti u okviru II. faze, koja će implicirati bitno proširenje sadržaja i novi pristup ovom istraživanju i/ili u okviru integrirane kompilacije SBS podataka za sve djelatnosti predviđene Uredbom u okviru administrativnih izvora podataka.

Predmet istraživanja IND-21/SPS/G

Predmet su istraživanja IND-21/SPS/G, struktura djelatnosti industrijskih poduzeća/obrtnike i onih neindustrijskih koja u svom sastavu imaju dio ili dijelove koji obavljaju industrijsku proizvodnju te poslovni podaci za poduzeća/obrtnike i njihove dijelove. Obilježja koja se prikupljaju na obrascu IND-21/SPS jesu sljedeća: elementi računa proizvodnje u financijskom izrazu tj. podaci o intermedijarnoj potrošnji, prihodima od prodaje proizvoda i ostalim prihodima; PDV-u i drugim porezima na proizvodnju i uvoz; subvencijama i dotacijama; stanju zaliha i nedovršene proizvodnje na početku i kraju godine; podaci u financijskom izrazu o troškovima osoblja poduzeća, ukupno i raščlanjeno na bruto plaće i nadnice zaposlenih te na doprinose poslodavaca za socijalno osiguranje; naturalni podaci o prosječnom broju zaposlenih, ukupno i raščlanjeno na plaćene i neplaćene zaposlenike; podaci o neindustrijskim djelatnostima poduzeće, ukupno i po grupacijama djelatnosti NKd-a 2007.; podaci o ukupnom prihodu od neindustrijskih djelatnosti poduzeća/obrtnike raščlanjen po područjima ili grupiranim područjima neindustrijskih djelatnosti NKD-a 2007.; te informacije o e-poslovanju poduzeća/obrtnike (Anketa o elektroničkom poslovanju poduzeća). S obzirom na predmet istraživanja IND-21/SPS/G, podaci se prikupljaju za glavne i sporedne djelatnosti industrijskih poduzeća/obrtnike i onih neindustrijskih ako imaju barem jednu sporednu djelatnost industrije. Iz tih su razloga svakoj izvještajnoj jedinici za potrebe istraživanja IND-21/SPS/G određene statističke jedinice – poduzeća/obrtnike i njihove industrijske lokalne jedinice na razini industrijskih skupina djelatnosti NKD-a 2007. (troznamenasta brojčana oznaka) jer se svi podaci u ovom istraživanju prikupljaju, osim za RH ukupno i za razinu županija radi osiguravanja regionalnih IND-21/SPS/G pokazatelja.

Izvještajne jedinice dužne su dostaviti podatke o predmetu istraživanja IND-21/SPS/G za sve svoje statističke jedinice navedene u adresaru za IND-21/SPS/G za izvještajnu godinu na odgovarajućim obrascima IND-21/SPS/G za izvještajnu godinu.

Pravna osnova istraživanja IND-21/SPS/G

Istraživanje IND-21/SPS/G za izvještajnu godinu provodi se na osnovi Zakona o službenoj statistici (NN, br. 103/03.) slijedeći koncepte i definicije te druge upute koje su navedene u ovim Statističkim standardima. Obveza davanja podataka za sva statistička istraživanja koja provodi Državni zavod za statistiku i drugi nosioci službene statistike temelji se na člancima 35. i 38. (stavak 1.) Zakona o službenoj statistici (NN, br. 103/03.).

Nedostavljanje podataka ili dostavljanje netočnih, nepotpunih ili neažurnih podataka u propisanom sadržaju i rokovima povlači kaznene odredbe iz članaka 69. i 70. navedenog Zakona.

Zaštita pojedinačnih podataka u istraživanju IND-21/SPS/G

Pojedinačni podaci koji će se prikupiti ovim istraživanjem IND-21/SPS/G za 2008. i sljedećih godine koristit će se isključivo u statističke svrhe, u skladu s odredbama Zakona o službenoj statistici o povjerljivosti pojedinačnih statističkih podataka (članci 59. do 66.).

II. KONCEPTI I DEFINICIJE ISTRAŽIVANJA IND-21/SPS/G

Intermedijarna potrošnja (*Intermediate consumption*)

Intermedijarna potrošnja predstavlja vrijednost svih dobara i usluga korištenih kao input (ulaz) u proizvodnju te potrošenih za vrijeme proizvodnog procesa, osim potrošnje fiksne aktive (zgrade, strojevi, oprema, zemljište), čija se potrošnja bilježi kao potrošnja fiksnooga kapitala. Dobra i usluge mogu se transformirati ili potpuno utrošiti u procesu proizvodnje. U intermedijarnu potrošnju bilježe se dobra i usluge koje se koriste kao input u pomoćne djelatnosti, a raspoređuju se srazmjerno po lokalnim JVD-ima.

Vrijednost intermedijarnih dobara i usluga obračunava se po **kupovnim cijenama** (isključujući odbitni PDV) sličnih dobara i usluga u vrijeme ulaza u proizvodni proces. Bilježe se na sljedeći način: dobra se bilježe kada su stvarno potrošena (a ne kada su kupljena i stavljena u skladište), a usluge se bilježe u vrijeme kupnje ili nabave, osim transportnih usluga u specifičnim slučajevima (vidi objašnjenja za retke 3. – 5.).

Kupovne cijene (*Purchaser' prices*)

Kupovna cijena jest cijena koju kupac **stvarno plaća za proizvode**, a uključuje sve poreze i pristojbe osim PDV-a i ostalih odbitnih poreza na proizvode (npr. trošarine) te subvencija na proizvode. U kupovnu cijenu treba uključiti i bilo koji trošak prijevoza koji kupac plaća odvojeno na mjestu isporuke, a treba odbiti cjelokupni popust na količinu ili kupnju izvan sezone i kamatu ili naplaćenu uslugu u kreditnim aranžmanima ili neke naplate kao rezultat neplaćanja u roku. Po kupovnim (nabavnim) cijenama prema konceptu SPS-a i ESA-e 95 EU-a bilježi se vrijednost intermedijarne potrošnje, ali po tekućim kupovnim cijenama istovrsnih dobara i usluga u vrijeme kada ulaze u proizvodni proces (kada se troše), a ne kada su kupljeni (nabavljeni) i stavljeni u skladište.

Proizvodnja – Output (*Production – Output*)

Proizvodnja označava proces ili obradu, a output je rezultat/izlaz iz te proizvodnje. Output se sastoji od svih dobara i usluga proizvedenih u obračunskom (referentnom) razdoblju unutar granice proizvodnje. Prema definicijama SPS-a i ESA 95, u granicu proizvodnje ulaze: a) tržišna proizvodnja, b) proizvodnja proizvoda za vlastitu finalnu uporabu, tj. vlastite bruto investicije u fiksni kapital (uključuje i proizvodnju proizvoda za vlastitu finalnu potrošnju, ali samo u sektoru kućanstva) i c) ostalu netržišnu proizvodnju, tj. onu koja se isporučuje jedinicama besplatno ili po cijenama koje nisu ekonomski bitne. Vrijednost outputa uvijek se obračunava po bazičnim cijenama, a bilježi se kada je proizveden, a ne kada je naplaćen od kupca.

Output je ovdje definiran u kontekstu SPS-a i računa proizvodnje prema ESA-i 95, što znači da se odnosi na statističke jedinice – poduzeće i lokalni JVD – a ne na proces proizvodnje.

Bazična cijena (*Basic price*)

Bazična cijena jest cijena koju prima proizvođač od kupca za jedinicu dobra ili usluge koju je proizveo, tj. njegov output, i koja je umanjena za cjelokupan porez na tu jedinicu koji se obračunava kao posljedica proizvodnje ili prodaje (tj. porez na proizvode) te uvećana za cjelokupni iznos subvencija na tu jedinicu (tj. subvencije na proizvode). Transportne usluge uključene su u bazičnu cijenu ako ih proizvođač naplaćuje istim računom, čak i kada su iskazane kao zasebna stavka na računu. Međutim, ako proizvođač izdaje poseban račun za transportne usluge, one se ne uključuju u bazičnu cijenu.

Bruto dodana vrijednost – BDV (*Gross value added – GVA*)

Prema konceptu ESA-e 95, BDV je definiran kao vrijednost proizvodnje koja je umanjena za vrijednost intermedijarne potrošnje. Može se mjeriti bruto ili neto, tj. prije ili nakon odbijanja potrošnje fiksnoga kapitala.

BDV mjeri doprinos što ga BDV-u daje svaki pojedini proizvođač, vrsta djelatnosti ili sektor. U ovim Statističkim standardima račun proizvodnje mjeri doprinos što ga BDP-u daju samo industrijski proizvođači, industrijske vrste djelatnosti i industrijski dio sektora nefinancijskih poduzeća.

Račun proizvodnje (*Production account*)

U računu proizvodnje bilježi se djelatnost proizvodnje dobara i usluga prema konceptu ESA-e i SNA. To znači da sadržaj računa nije određen samo pojmovnim okvirom, definicijama i klasifikacijama nego i načinom na koji se tumači i primjenjuje u praksi. U drugim kontekstima može imati drugačije značenje.

U račun proizvodnje ulaze tri temeljna elementa: proizvodnja/output, intermedijarna potrošnja i potrošnja fiksnoga kapitala. Njegova je izravnavajuća stavka bruto dodana vrijednost, koja se mjeri bruto ili neto, tj. prije ili nakon odbijanja potrošnje fiksnoga kapitala.

Opće pravilo bilježenja i vrednovanja u računu proizvodnje (*General rule for recording and evaluation in production account*)

U računu proizvodnje output se bilježi kao izvor (*resource*), a intermedijarna potrošnja kao uporaba (*use*). Output se vrednuje u bazičnim cijenama, a intermedijarna potrošnja u kupovnim cijenama.

Izvještajne jedinice istraživanja IND-21/SPS/G

Izvještajne jedinice istraživanja IND-21/SPS/G za 2008. jesu svi poslovni subjekti (pravne i fizičke osobe) koje su u Registru poslovnih subjekata (RPS)¹⁰⁾ ili Statističkom poslovnom registru (SPR) razvrstani u djelatnost industrije odnosno u područja B, C, D i E (odjeljci 05 do 39) prema NKD-u 2007. ili obavljaju industrijsku djelatnost prema informacijama iz Obrtnog registra (fizičke osobe) i drugih sekundarnih izvora. Izvještajne su jedinice i one pravne ili fizičke osobe koje nisu razvrstane prema glavnoj djelatnosti u industriju, ali imaju dijelove koje se bave industrijskom djelatnosti bez obzira na to jesu li ti dijelovi pravno konstituirani ili nisu (sekundarne djelatnosti poslovnih subjekata).

Izvještajne jedinice najčešće su trgovačka društva ili obrtnici, a mogu biti sve druge pravne ili fizičke osobe koje su bile aktivne u izvještajnoj godini i bavile su se industrijskom djelatnosti na teritoriju RH, a prema kriteriju obuhvata se nalaze u adresaru IND-21/SPS za izvještajnu godinu.

Izvještajne jedinice definirane su adresarom IND-21/SPS za izvještajnu godinu, a identifikacijski podaci za izvještajnu jedinicu uglavnom su i identifikacijski podaci trgovačkih društava te drugih pravnih osoba ili obrtnika koje se bave industrijskom ili neindustrijskom djelatnosti. Izvještajne jedinice dužne su dostaviti podatke za sve statističke jedinice koje se nalaze u adresaru IND-21/SPS za izvještajnu godinu, a ručno su im upisane (šifrirane) na obrascu IND-21/SPS u tablici 1., koji im dostavlja županijski ured za statistiku s njihova područja. U slučaju da se neka izvještajna jedinica nije bavila industrijskom proizvodnjom u izvještajnoj godini iako je u RPS-u, SPR-u ili Obrtnom registru razvrstana u industrijsku djelatnost, dužna je popuniti podatke u prvom stupcu tablice 1. za statističku jedinicu – poduzeće i u zadnjem stupcu za neindustrijske djelatnosti, te ih razvrstati u tablici 3. po djelatnostima NKD-a 2007.

¹⁰⁾ ¹⁰⁾ Pravilnik o razvrstavanju poslovnih subjekata prema NKD-u 2007. (NN, br. 80/07.)

Statističke jedinice općenito

Širok je raspon informacija potreban kako bi se stvorila cjelovita statistička slika o industriji ili nekoj drugoj gospodarskoj djelatnosti. Kako bi se na zadovoljavajući način moglo promatrati i analizirati IND-21/SPS/G pokazatelje, nužno je bilo definirati obitelj statističkih jedinica (*family of statistical units*) jer u praksi većina jedinica obavlja nekoliko različitih vrsta djelatnosti, a ustrojstvena razina na kojoj je moguće prikupiti podatke varira u odnosu na vrstu podataka. Prema metodologiji NKD-a 2007.¹¹⁾, izrađenoj temeljem Uvoda u NACE Rev. 2, karakteristične jedinice koje obavljaju određene djelatnosti razvrstavaju se u glavnu, sporednu i pomoćnu djelatnost na temelju jasno određenih kriterija, a treba ih voditi u statističkim registrima i raznim adresarima. Kriteriji za razvrstavanje statističkih jedinica iz uvoda u NACE Rev. 2 navedeni su u EU-ovu normativu "Uredba o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnog sustava EU-a"¹²⁾, a usklađeni su s metodološkim okvirom ESA-e 95. Statistička jedinica može biti prepoznatljiva pravna ili fizička jedinica ili statistička konstrukcija. Različite vrste statističkih jedinica koriste se za različite potrebe, ali *svaka je jedinica poseban entitet* koji je definiran tako da ga je moguće prepoznati i odrediti te izbjeći zamjenjivanje s bilo kojom drugom vrstom jedinice te je iznimno važno da budu razvrstane prema NKD-u 2007. na isti način u svim statističkim istraživanjima kako bi se statistički podaci mogli objediniti i kako bi se mogao spriječiti duplicitet ili neobuhvaćanje.

S obzirom da DZS još uvijek izgrađuje SPR (Statistički poslovni registar), Odjel statistike industrije i energije samostalno određuje statističke jedinice za sva poslovna istraživanja industrije i izrađuje adresare za statistička istraživanja industrije vodeći računa o njihovoj usporedivosti. Taj koncept konsolidacije adresara za statistička istraživanja industrije prvi je put primijenjen u godišnjem istraživanju industrije IND-21 za 1998., čiji su sastavni dio bili i podaci istraživanja IND-21/SPS/G kako bi se osigurala nacionalna konzistentnost pokazatelja statistike industrije i njihova usporedivost s EU-om. Za istraživanje IND-21 odnosno danas IND-21/SPS/G, izabrane su statističke jedinice pod nazivom **poduzeće i industrijska lokalna jedinica prema vrsti djelatnosti** (u daljem tekstu: **lokalni JVD**). Izabrane statističke jedinice korištene su pri izradi adresara statističkih jedinica za ovo istraživanje.

Statističke jedinice istraživanja IND-21/SPS/G

Statističke jedinice istraživanja IND-21/SPS/G za 2008. jesu industrijska poduzeća/obrtnike i industrijski lokalni JVD-i te neindustrijska poduzeća/obrtnike u cjelini ako imaju barem jedan industrijski lokalni JVD.

Statističke jedinice – poduzeća/obrtnike i industrijske lokalne JVD-e, kako je već spomenuto, neposredno je odredio Odjel za statistiku industrije i energije DZS-a te je izradio adresar statističkih jedinica za IND-21/SPS za 2008., koji se dostavlja svim sudionicima u provedbi istraživanja IND-21/SPS/G (vidi organizaciju provedbe). Adresar statističkih jedinica za IND-21/SPS za 2008. sadrži adresne podatke o izvještajnim jedinicama i statističke jedinice – lokalne JVD-e za koje se podaci trebaju popuniti. Sve izvještajne jedinice koje se nalaze u adresaru IND-21/SPS za 2008. ujedno su statistička jedinica – poduzeće (industrijsko i neindustrijsko), a svakom poduzeću određen je barem jedan industrijski lokalni JVD kao dio poduzeća/obrtnike za koji je također obvezan iskazati podatke. Neindustrijske djelatnosti industrijskih i neindustrijskih poduzeća/obrtnike u tablici 1. iskazuju se ukupno u stupcu "neindustrija" obrasca IND-21/SPS, dok se u tablici 3. iskazuju raščlanjene po predštampanim grupacijama NKD-a 2007. radi potrebe ažuriranja podataka o poduzećima u poslovnim registrima DZS-a.

Definicije statističkih jedinica istraživanja IND-21/SPS/G za 2008. – poduzeća/obrtnike i industrijskih lokalnih JVD-a dajemo u nastavku radi objašnjenja i boljeg razumijevanja statističkih pojmova koji se koriste u ovom istraživanju od strane svih sudionika u provedbi ovog istraživanja kako bi se podaci mogli ispravno popuniti. S obzirom na iznimnu važnost ove materije, posebno za interpretaciju dobivenih pokazatelja i zbog nepostojanja konzistentne statističke terminologije u

¹¹⁾ Metodologija za primjenu NKD-a 2007. (NN, br. 102/07. i 123/08.) sadrži statističke jedinice usklađene s Uredbom Vijeća (EEC) br. 696/93.

¹²⁾ Uredba EU-a o statističkim jedinicama za promatranje i analizu proizvodnog sustava unutar Europske zajednice (*Council Regulation (EEC) No. 696/93 on the statistical units for observation and analysing within European Community*).

RH, dajemo njihove pojedinačne definicije preuzete iz standarda EU-a, a u zagradi izvorni naziv na engleskom jeziku.

Poduzeće (*Enterprise*) najmanja je kombinacija pravnih jedinica koja čini organizacijsku jedinicu za proizvodnju dobara i usluga, ima određeni stupanj autonomije pri odlučivanju, posebno pri raspoređivanju vlastitih resursa. Poduzeće obavlja jednu ili više djelatnosti na jednoj ili više lokacija. Poduzeće može biti samo jedna pravna jedinica. Pod tim pojmom podrazumijeva se pravna i fizička osoba.

Industrijska poduzeća/obrtnike (*Industrial Enterprises*) jesu svi poslovni subjekti, tj. sva trgovačka društva i druge pravne ili fizičke osobe koje su u RPS-u ili SPR-u u glavnu djelatnost nekog od podrazreda industrije u područjima B, C, D i E prema NKD-u 2007. (odjeljci 05 do 39) odnosno u Obrtnom registru za fizičke osobe (npr. obrtnike), bez obzira na njihove pravno ustrojbene oblike.

Neindustrijska poduzeća/obrtnike (*Non-Industrial Enterprises*) jesu svi poslovni subjekti, tj. sva trgovačka društva i druge pravne ili fizičke osobe koji u RPS-u ili SPR-u **nisu** razvrstane u glavnu djelatnost nekog razreda industrije odnosno u Obrtnom registru za fizičke osobe (npr. obrtnike), ali imaju dio ili dijelove koji su se tijekom izvještajne godine bavili nekom industrijskom djelatnošću (sekundarne djelatnosti poduzeća), prema definiciji industrije iz ovog istraživanja

Lokalni JVD (*Local Kind-of Activity Unit – LKAU*) grupira sve dijelove jednog poduzeća/obrtnike koji pridonose obavljanju jedne djelatnosti na razini troznamenkastog razreda NKD-a 2007. (odnosno četveroznamenkastoj razini prema kriterijima EU-a), a koje su locirane na jednom zemljopisno određenome mjestu. Svako poduzeće prema tom kriteriju ima barem jedan lokalni JVD jer se skup svih lokalnih JVD-a uključenih u istu ili sličnu vrstu djelatnosti koristi za analizu te djelatnosti prema načelu "čistih djelatnost".

Međutim, **statističke jedinice istraživanja IND-21/SPS/G** jesu industrijski JVD-i industrijskih i neindustrijskih poduzeća, koji su određeni grupiranjem glavne i/ili sekundarnih djelatnosti industrijskih poduzeća/obrtnike i sekundarne djelatnosti neindustrijskih poduzeća, pod uvjetom da su se bavili jednom od industrijskih djelatnosti na razini troznamenkastog razreda NKD-a 2007. (skupine 05.1 do 39.0), a koje su locirane na jednom zemljopisno određenome mjestu koje se u istraživanju IND-21/SPS/G podudara s administrativnim područjem županije. Drugim riječima, za njihovo određivanje koristio se kriterij djelatnost/županija. Pri određivanju statističkih jedinica za SPS istraživanje za 2008. nisu određivani neindustrijski dijelovi poduzeća/obrtnike na razini lokalnih JVD-a, nego su agregirani u jedan široki JVD "neindustrije" bez obzira na vrste neindustrijskih djelatnosti ili njihove lokacije (vidi posljednji stupac na obrascu) jer nisu predmet ovog istraživanja.

Industrijski lokalni JVD tako čini jedan dio ili nekoliko dijelova zajedno jednoga industrijskog ili neindustrijskog poduzeća/obrtnike odnosno izvještajne jedinice koji je obavljao samo jednu od industrijskih vrsta djelatnosti na razini troznamenkastog razreda NKD-a 2007. (skupine 05.1 do 39.0) na području jedne županije.

Svako industrijsko ili neindustrijsko poduzeće odnosno izvještajna jedinica koja se nalazi u adresaru IND-21/SPS prema ovom kriteriju ima barem jedan industrijski lokalni JVD, i to u slučajevima kada je jedan ili više njegovih dijelova obavljalo industrijsku djelatnost na teritoriju samo jedne županije ili ako nema dijelova (sve u sjedištu). U svim drugim slučajevima određene su dvije i više industrijskih lokalnih jedinica u adresaru IND-21/SPS za 2008. tj. za svaku vrstu djelatnosti po jednu i za svaku županiju po jednu, ako nisu locirane na istoj.

Industrijski lokalni JVD-i industrijskih poduzeća/obrtnike određeni su od jednog ili više dijelova industrijskih poduzeća/obrtnike odnosno izvještajnih jedinica kojima je glavna djelatnost industrija, na temelju informacija iz sekundarnih izvora (druga istraživanja industrije).

Industrijski lokalni JVD-i neindustrijskih poduzeća/obrtnike određeni su na isti način, od jednog ili više dijelova neindustrijskih poduzeća/obrtnike odnosno izvještajnih jedinica kojima je

glavna djelatnosti **izvan** industrije, ali imaju dijelove koji su se bavili industrijskom djelatnošću kao sporednom (ili su pogrešno razvrstani u administrativnim izvorima).

Između **poduzeća/obrtnike i lokalnog JVD-a postoji hijerarhijski odnos**. Poduzeće sadrži jedan ili više lokalnih JVD-a, ali lokalni JVD uvijek pripada samo jednom poduzeću. Dodatno, lokalni JVD u skladu je s operativnom definicijom pojma "pogon" (*Establishment*) prema svjetskome statističkom standardu UN-a navedenome u uvodnom dijelu ISIC-a Rev. 4.¹³⁾

U većini slučajeva industrijskom ili neindustrijskom poduzeću odnosno izvještajnoj jedinici određen je samo jedan industrijski lokalni JVD. Iznimno, u slučajevima kada izvještajne jedinice – industrijska ili neindustrijska poduzeća/obrtnike – imaju dijelove koji obavljaju nekoliko industrijskih vrsta djelatnosti na području različitih županija, određeno im je više od jednoga industrijskog lokalnog JVD-a u adresaru IND-21/SPS za izvještajnu godinu.

Pri određivanju statističkih jedinica za SPS istraživanje za 2008. nisu uzeti u obzir dijelovi (ili dio) industrijskih i neindustrijskih poduzeća/obrtnike odnosno izvještajnih jedinica koji su "fizički" izvan teritorija RH radi usklađivanja s konceptima i definicijama SPS istraživanja EU-a, tj. radi izbjegavanja dupliciteta podataka o industrijskoj djelatnosti na razini EU-a.

Pojam tako definiranih statističkih jedinica – industrijskih poduzeća/obrtnike i industrijskih JVD-a industrijskih i neindustrijskih poduzeća/obrtnike – koristi se isključivo za potrebe provedbe istraživanja IND-21/SPS/G, a u drugim kontekstima one mogu imati drugačije značenje. Usklađen je u najvećoj mjeri s definicijom statističkih jedinica SPS istraživanja EU-a prema definicijama statističkih jedinica EU-a. Manja odstupanja postoje isključivo zbog specifične nacionalne namjene ovog istraživanja (regionalni SPS pokazatelji na razini županija i statističkih regija) i radi smanjenja opterećenosti izvještajnih jedinica (lokalitet se promatra agregirano).

Obuhvat istraživanja IND-21/SPS/G

Obuhvat statističkih jedinica (poduzeća/obrtnike i lokalnih JVD-a) odnosno trgovačkih društava, drugih pravnih osoba te njihovih dijelova i obrtnika koji se bave industrijskom djelatnošću nije potpun. U istraživanju IND-21/SPS/G obuhvaćaju se statističke jedinice s 10 i više zaposlenih, uz uvjet da tako obuhvaćen broj statističkih jedinica zajedno osigurava udio svake pojedinačne industrijske skupine NKD-a 2007. (od 05.1 do 39.0) od najmanje 90% u bruto dodanoj vrijednosti odgovarajućeg odjeljka industrije u RH. Drugim riječima, za obuhvat statističkih jedinica primjenjuje se «načelo čistih djelatnosti», a ne tzv. organizacijsko načelo (obuhvat prema glavnim djelatnostima koje se vode u RPS-u, SPR-u, Obrtnom registru ili drugim registrima i evidencijama).

Ako se obuhvat, prema kriteriju udjela svake skupine NKD-a 2007. od najmanje 90% u bruto dodanoj vrijednosti odgovarajućeg odjeljka NKD-a 2007., ne postiže selekcijom s 10 i više zaposlenih, obuhvatit će se i statističke jedinice s manje od 10 zaposlenih do granice ciljanog obuhvata prema istom kriteriju udjela u bruto dodanoj vrijednosti.

Obuhvat statističkih jedinica određuje DZS u adresaru statističkih jedinica za IND-21/SPS za izvještajnu godinu, a šalje se svakom uredu državne uprave u županiji – sužbi za gospodarstvo (uredu za statistiku), u daljem tekstu: županijskom uredu za statistiku, prilikom distribucije obrazaca na teren. Ako neki županijski ured za statistiku smatra da je neka statistička jedinica s gledišta županije važna, a nije uvrštena u adresar IND-21/SPS, treba dostaviti osnovne podatke o toj jedinici u Državni zavod za statistiku, koji će na temelju dostavljenih informacija ustanoviti njihovu važnost s aspekta regije/županije (prema statističkim regijama u skladu s NUTS-om II EU-a)¹⁴⁾ i s aspekta RH te ga eventualno naknadno uključiti u adresar IND-21/SPS.

Adresarom IND-21/SPS obuhvaćene su prema kriteriju selekcije sva trgovačka društva i druge pravne osobe i njihovi dijelovi te obrtnici koje su obavljale industrijsku djelatnost u izvještajnoj godini, bez obzira na to jesu li je obavljale cijele godine ili nisu, jesu li u toj godini počele raditi ili su te godine prestale raditi, preregistrirale se u drugu djelatnost ili slično.

¹³⁾ ISIC Rev. 4 – *International Standard Industrial Classification* (Međunarodna standardna industrijska klasifikacija svih gospodarskih djelatnosti, verzija 4.), Ujedinjeni narodi (ST/ESA/STAT/SER.M/4/Rev. 4), New York, 2008.

¹⁴⁾ Statistička nomenklatura teritorijalnih jedinica EU-a, izvorna kratica je NUTS (*Nomenclature of territorial units within European Community*). Razina NUTS I označava razinu RH, razina NUTS II razinu statističkih regija, a NUTS III razinu administrativnih regija – županija.

Industrijski lokalni JVD-i izvještajnih jedinica odnosno poduzeća/obrtnike koja se fizički nalaze izvan teritorija RH, ne obuhvaćaju se ovim istraživanjem.

Periodika i izvještajno razdoblje istraživanja IND-21/SPS/G

Istraživanje IND-21/SPS/G u pravilu se provodi jedanput u godini. Izvještajno razdoblje jest godina dana, a podudara se s kalendarskom godinom kako se bilježi u poslovnim, knjigovodstvenim i drugim administrativnim evidencijama, odnosno npr. razdobljem od 1. siječnja do 31. prosinca 2004., koja je ujedno izvještajna godina u istraživanju IND-21/SPS/G za 2008.

Metoda prikupljanja IND-21/SPS/G podataka

Za provedbu istraživanja IND-21/SPS/G za 2008. koristi se izvještajna metoda. Izvještajne jedinice daju odgovarajuće podatke na obrascu IND-21/SPS za sve statističke jedinice koje su im određene u adresaru IND-21/SPS, i to: a) za statističku jedinicu – poduzeće na temelju knjigovodstvenih podloga, a za b) statističke jedinice – industrijske lokalne JVD-e i na temelju stručnih procjena, ako za sva tražena obilježja ne raspolažu podacima u istim knjigovodstvenim evidencijama kao i za neindustrijske dijelove – ukupno, u predviđenom stupcu obrasca IND-21/SPS.

Podatke na obrascu IND-21/SPS izvještajne jedinice dostavljaju nadležnom županijskom uredu za statistiku u roku koji im se odredi, a na temelju Godišnjega provedbenog plana za tekuću godinu.

Organizacija provedbe istraživanja

U provedbi istraživanja sudjeluju Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske i uredi državne uprave u županijama – uredi za statistiku.

Državni zavod za statistiku izrađuje metodologiju, obrađuje podatke za Republiku Hrvatsku i županije te kontinuirano osigurava stručnu pomoć područnoj statistici, sastavlja adresar IND-21/SPS za izvještajnu godinu, tiska i distribuira obrasce i druge materijale potrebne za provedbu istraživanja uredima državne uprave u županijama – uredima za statistiku, koncentrira materijal, kontrolira potpunost podataka, unosi podatke na magnetni medij, računski i logički kontrolira podatke, analizira prve rezultate te objavljuje i diseminira rezultate istraživanja IND-21/SPS/G. Prema potrebi, Državni zavod za statistiku održava i stručnu obuku po pojedinim županijskim središtima i zajedno s područnim statističarima neposredno obilazi izvještajne jedinice, a o važnijim metodološkim teškoćama razgovara izravno s izvještajnom jedinicom.

Uredi državne uprave u županijama – uredi za statistiku distribuiraju kompletiran materijal izvještajnim jedinicama prema adresaru IND-21/SPS, koji im dostavlja Državni zavod za statistiku i obavještava ih za koje su statističke jedinice dužne popuniti podatke na obrascu IND-21/SPS; brinu se da u roku koji su odredili dobiju ispunjene obrasce IND-21/SPS od izvještajnih jedinica; šifriraju identifikacijske podatke za izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika i industrijske lokalne JVD-e na obrascu IND-21/SPS ako to nije izvršila izvještajna jedinica koja je dostavila podatke; kontroliraju potpunost i točnost podataka u tablicama obrazca IND-21/SPS; brinu se da kontroliran materijal u roku dostave u Državni zavod za statistiku te da u tijeku logičko-računske i analitičke kontrole materijala u DZS-u, i na zahtjev DZS-a, provjeravaju iskazane podatke u dostavljenim obrascima IND-21/SPS izvještajnih jedinica sa svog područja.

Obrada, analiza i rezultati istraživanja IND-21/SPS/G

Obrada podataka iz istraživanja IND-21/SPS/G izvršit će se do razine skupine NKD-a 2007. za RH, a najvažnije obrade izvršit će za županije i statističke regije u skladu s NUTS II i NUTS III konceptom EU-a.

Prvi privremeni rezultati istraživanja IND-21/SPS/G bit će objavljeni u Priopćenju Državnog zavoda za statistiku pod nazivom «Osnovni strukturno-poslovni pokazatelji industrije». Priopćenje će biti dostupno i na internetskim stranicama DZS-a: <http://www.dzs.hr>, u roku definiranome godišnjim Programom publiciranja DZS-a, također dostupan na navedenim internetskim stranicama DZS-a.

Detaljnija obrada istraživanja IND-21/SPS/G za 2008. (I narednih godina) publicirat će se u Statističkom izvješću Državnog zavoda za statistiku pod nazivom «Osnovni strukturno-poslovni pokazatelji industrije – detaljni godišnji rezultati» gdje su objavljeni rezultati za izvještajne godine 2002 do 2007, dok su godišnje serije podataka za 1998. do 2001. objavljene pod nazivom Industrija, Godišnji izvještaj industrije, zajedno s podacima iz istraživanja IND-21/PRODCOM za navedene godine. Izabrani podaci ovog istraživanja objavljuju se i u Statističkom ljetopisu Republike Hrvatske (počevši od podataka za 2002.) te eventualno u izvanrednim izdanjima i posebnim publikacijama Državnog zavoda za statistiku.

Osim navedenih izdanja Državnog zavoda za statistiku, podaci iz istraživanja IND-21/SPS/G bit će diseminirani Eurostatu i objavljeni u Eurostatovim publikacijama, npr. «Strukturno-poslovne statistike država kandidata» (*Structural Business Statistics, Candidate countries*). Primjenom harmoniziranih statističkih normativa EU-a izabrani podaci iz ovog istraživanja bit će pohranjeni i na Eurostatovu bazu podataka NewCronos (*Theme 4, Domain SBS - collection annual enterprise statistics – dtf file and cc*). U dogledno vrijeme Državni zavod za statistiku će i domaćim korisnicima izgraditi sličnu bazu te osigurati dostupnost podataka na svojim internetskim stranicama, a metapodaci se već nalaze na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku i na internetskim stranicama Narodnih novina, gdje se u pravilu objavljuju.

III. UPUTE ZA ISPUNJAVANJE OBRASCA IND-21/SPS

A) OPĆE UPUTE

Tko je dužan dostaviti podatke, kako i do kada. Obrazac IND-21/SPS dostavlja se Državnom zavodu za statistiku jedanput u godini, a popunjavaju ga izvještajne jedinice u roku koji im je određen. Ako pojedine izvještajne jedinice ne raspolažu evidencijama na razini statističkih jedinica – lokalnih JKVD-a koje su određene adresarom IND-21/SPS za izvještajnu godinu, izvještajne jedinice dužne su podatke procijeniti na temelju ocjene stručnjaka.

Način i redosljed upisivanja podataka. Podaci se upisuju u obrazac IND-21/SPS tako da se prvo popune identifikacijski podaci o izvještajnoj jedinici, a zatim se popunjavaju podaci u tablici 1. na razini statističkih jedinica – poduzeća/obrtnike i industrijskih lokalnih JVD-a koji su im određeni adresarom IND-21/SPS. Izvještajne jedinice koje imaju više od sedam industrijskih lokalnih JVD-a određenih adresarom IND-21/SPS popunjavaju podatke u tablici 1. za prvih sedam industrijskih lokalnih JVD-a, a za preostale industrijske lokalne JVD-e na još jednom obrascu IND-21/SPS. Na drugom obrascu IND-21/SPS treba popuniti podatke samo za tabelu 1., a za sve ostale podatke o identifikaciji izvještajne jedinice, stupac za "neindustrijske djelatnosti" tablice 2., 3. i 4., koji se traže u ovom istraživanju, treba popuniti na prvom obrascu IND-21/SPS, a odgovorne osobe ga i vlastoručno potpisuju.

Izvještajne jedinice – industrijska i neindustrijska poduzeća/obrtnike popunjavaju podatke u svim stupcima tablice 1. (za poduzeće ukupno, za industrijske lokalne JVD-e i za neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnike – ukupno). Drugim riječima, podatke u tablici 1. izvještajna jedinica treba popuniti za svoje dijelove koji se bave industrijskom proizvodnjom – industrijske lokalne JVD-e (djelatnosti skupina 05.1 do 39.0 NKD-a 2007.), kao i posljednji stupac za svoje dijelove koji su se bavili neindustrijskim djelatnostima, izvještajne jedinice – ukupno, bez obzira na to je li izvještajna jedinica/poduzeće registrirano u industriji ili neindustriji. U tablici 2. izvještajne jedinice popunjavaju podatke samo za isporuke/primitke koje su međusobno izvršile industrijske lokalne jedinice iste izvještajne jedinice/poduzeća, a u tablici 3. popunjavaju podatke o svojim neindustrijskim djelatnostima raščlanjeno na pojedine grupacije područja NKD-a 2007. ako su u zadnjem stupcu tablice 1. imali podatak. Anketa o elektroničkom poslovanju, u tablici 4., s posljednje stranice obrasca IND-21/SPS, popunjava se izvještajnu jedinicu u cjelini, a ne za svoje dijelove.

Način distribucije i prikupljanja podataka za istraživanje IND-21/SPS/G odnosi se na izvještajne jedinice, a ne na njezine dijelove/pojedinačne lokalne JVD-e. Određen je adresarom IND-21/SPS radi racionalizacije i smanjenja troškova slanja statističkih podataka od strane

izvještajnih jedinica i županijskih ureda za statistiku te pojednostavljena unosa podataka jer se identifikacija izvještajne jedinice unosi samo jedanput za sve njezine lokalne JVD-e. Jedan od razloga je i taj što financijske pokazatelje za lokalne JVD-e mogu popuniti samo izvještajne jedinice/poduzeća.

Način distribucije i prikupljanja podataka od izvještajnih jedinica, a ne od industrijskih lokalnih JVD-a organiziran je iz dva glavna razloga. Jedan je razlog taj što je pojam industrijskih lokalnih JVD-a statistička konstrukcija i u praksi se oni uglavnom ne podudaraju s administrativnim jedinicama za koje izvještajne jedinice daju završne račune, a drugi su, ne manje važni razlozi, racionalizacija i smanjenje poštanskih troškova provedbe istraživanja IND-21/SPS/G, pojednostavljenje unosa podataka (identifikacija izvještajne jedinice unosi se samo jedanput), a istodobno se smanjuje i pojava dupliciteta ili neobuhvaćanje svih vrsta industrijskih djelatnosti koje obavlja izvještajna jedinica (zbroy industrijske proizvodnje svih industrijskih lokalnih JVD-a + neindustrijske djelatnosti iste izvještajne jedinice u izvještajnoj godini = ukupna industrijska proizvodnja iste izvještajne jedinice u toj izvještajnoj godini).

B) IDENTIFIKACIJSKI PODACI NA OBRASCU IND-21/SPS

U obrascu IND-21/SPS izvještajna jedinica ispunjava dvije vrste **identifikacijskih podataka** prema statističkim jedinicama koje su im određene adresarom IND-21/SPS – za poduzeće i industrijske lokalne JVD-e. Identifikacijski podaci za izvještajnu jedinicu u cjelini podudaraju se s podacima o poduzeću, a upisuju se u obrazac IND-21/SPS iz službenih evidencija. Identifikacijski podaci za statističke jedinice – za industrijske lokalne JVD-e upisuju se iz statističkih evidencija, tj. iz adresara IND-21/SPS za izvještajnu godinu (samo oznaka djelatnosti). Informacije o identifikacijskim podacima izvještajnoj jedinici daje nadležni ured državne uprave u županiji – ured za statistiku. Ako identifikacijske podatke izvještajne jedinice ne upišu jer im nadležni ured državne uprave u županiji – ured za statistiku nije dostavio podatke iz adresara IND-21/SPS ili iz nekoga drugog razloga, dužan je to učiniti nadležni ured državne uprave u županiji – ured za statistiku sam, prije dostavljanja kompletiranog materijala sa svog područja u Državni zavod za statistiku. U nastavku dajemo detaljna objašnjenja pojedinih obilježja.

Zaglavlje obrasca IND-21/SPS

U zaglavlju obrasca IND-21/SPS popunjavaju se identifikacijski podaci za izvještajnu jedinicu iz statističkih i administrativnih evidencija. Podaci za vrstu posla, razdoblje i godinu unaprijed su utisnuti na obracu, a služe za potrebe obrade podataka.

Redni broj (RB) poduzeća/obrtnike iz adresara. Upisuje se šesteroznamenkasta brojčana oznaka iz statističkih izvora. Redni broj svakog poduzeća/obrtnika podudara se s RB-om izvještajne jedinice koji je odredio Državni zavod za statistiku i prepisuje ga izvještajna jedinica iz adresara IND-21/SPS prema informaciji nadležnog ureda državne uprave u županiji – ureda za statistiku ili nadležni ured državne uprave u županiji – ured za statistiku, a ako to ne učini izvještajna jedinica, bez obzira na razloge, dužan je to učiniti umjesto nje nadležni ured za statistiku.

1. PODACI O IZVJEŠTAJNOJ JEDINICI KOJA PODNOSI IZVJEŠTAJ (PRAVNOJ OSOBI ILI OBRTNIKU). Podatke popunjava izvještajna jedinica (trgovačko društvo, druga pravna ili obrtnik) iz svojih administrativnih evidencija. Treba popuniti sljedeće podatke:

a) IME (tvrтка/obrt). Upisuje se skraćeni naziv izvještajne jedinice odnosno trgovačkog društva ili druge pravne osobe prema upisu iz Registra poslovnih subjekata (RPS-a) ili SPR-a DZS-a ili naziv obrtnika iz Obrtnog registra ili drugih službenih evidencija.

b) MATIČNI BROJ IZ REGISTRA POSLOVNIH SUBJEKATA/OBRTNOG REGISTRA. Upisuje se osmeroznamenkasta brojčana oznaka za **MB** odnosno matični broj izvještajne jedinice (trgovačkog društva, druge pravne osobe ili obrtnika) iz Obavijesti o razvrstavanju DZS-a ili iz adresara IND-21/SPS. U adresar IND-21/SPS preuzeti su podaci o matičnom broju (MB) pravnih osoba i obrtnika iz RPS-a, SPR-a i Obrtnog registra sa stanjem na dan 31. prosinca izvještajne godine, odnosno MB-ovi koji su vrijedili u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca izvještajne godine na koju se odnosi istraživanje.

e) **SJEDIŠTE** (tvrtka/obrt). Upisuju se adresni podaci izvještajne jedinice, njena lokacija: županija, grad/općina, naselje, ulica i broj, telefon.

d) **DJELATNOST (razred)**. Upisuje se četveroznamenakasta brojčana oznaka razreda djelatnosti prema NKD-u 2007. (NN, br. 58/07. i 72/07.) u koju je registrirana izvještajna jedinica prema Obavijesti o razvrstavanju poslovnih subjekata prema NKD-u 2007., bez obzira na to je li djelatnost izvještajne jedinice industrijska ili neindustrijska. Brojčana oznaka glavne (pretežne) djelatnosti izvještajne jedinice može se prepisati i iz adresara IND-21/SPS za izvještajnu godinu jer su u adresaru preuzeti svi potrebni podaci iz RPS-a ili SPR-a na isti način kao i za MB. Za obrtnike, preuzet će se glavna djelatnost koju je utvrdio Državni zavod za statistiku iz sekundarnih izvora.

Napomena

Sva **ostala identifikacijska obilježja** izvještajnih jedinica Državni zavod za statistiku preuzima iz RPS-a ili SPR-a, npr. vrstu trgovačkog društva, vrstu kapitala, podrijetlo kapitala itd., ili iz Obrtnog registra za obrtnike te se u ovom istraživanju IND-21/SPS/G traži minimum identifikacijskih podataka od izvještajnih jedinica koji su nužni za njihovo jednoznačno određivanje pri unosu podataka i kontroli obuhvata.

C) PODACI U TABLICAMA OBRASCA IND-21/SPS

Opće upute za ispunjavanje tablica IND-21/SPS obrasca

Obrazac IND-21/SPS sadrži **tri tablice i anketu**, i to **tablicu 1.** Elementi računa proizvodnje, troškovi osoblja i broj zaposlenih u izvještajnoj godini prema NKD-u 2007., **tablicu 2.** Unutarjedinični primici i isporuke lokalnih JVD-a istog poduzeća/obrtnika u izvještajnoj godini, **tablicu 3.** Prihod – ukupno za neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika u izvještajnoj godini i **4.** Anketu o e-poslovanju izvještajne jedinice u izvještajnoj godini.

U nastavku dajemo objašnjenja za popunjavanje tablice 1., tablice 2. I tablice 3., a upute za popunjavanje Ankete dat ćemo posebno.

Opća pravila iskazivanja podataka po glavnim djelatnostima izvještajnih jedinica

Podaci iz tablice 1. koriste se za izradu računa proizvodnje po djelatnostima NKD-a 2007., i to prema glavnoj djelatnosti izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika (tzv. organizacijsko načelo) i po vrstama djelatnosti industrijskih lokalnih JVD-a na razini industrijskih skupina NKD-a 2007. (05.1 do 39.0), isključivo po tzv. čistim djelatnostima, a za neindustrijske djelatnosti industrijskih i neindustrijskih izvještajnih jedinica/poduzeća/obrtnika – ukupno (bez obzira na vrstu djelatnosti koji taj dio/dijelovi obavljaju). Podaci u tablici 1. koriste se za izradu regionalnih pokazatelja na razini županija i statističkih regija u skladu s NUTS-om II i NUTS-om III EU-a. Zbog navedenih načina izrade računa industrije, što je općeprihvaćeni EU-ov i međunarodni standard, podaci se prvo grupiraju za poduzeće/obrtnika ukupno (prema "organizacijskom načelu"), zatim po industrijskim lokalnim JVD-ima (prema "načelu čistih djelatnosti") i neindustrijskim djelatnostima – ukupno (biti će detaljno objašnjeno u nastavku) i još prema lokaciji, tj. regionalnom načelu (biti će detaljno objašnjeno u nastavku).

U tablici 1. Elementi računa proizvodnje, troškovi osoblja i broj zaposlenih u izvještajnoj godini izvještajna jedinica iskazuje za sebe i svoje statističke jedinice sljedeće podatke: u **prvi stupac** tablice upisuje podatke koji se traže prema predkoloni za "PODUZEĆE/OBRTRNIKA UKUPNO" bez obzira na to je li poduzeće registrirano u industrijskoj ili neindustrijskoj djelatnosti. Izvještajna jedinica nadalje treba ispuniti prema zaglavlju tablice 1. još **onoliko stupaca** za "INDUSTRIJSKE LOKALNE JVD-e" koliko je različitih industrijskih djelatnosti obavljala u izvještajnoj godini na razini skupina NKD-a 2007. (05.1 do 39.0) i podijeljenih po županijama ili onoliko stupaca koliko je u adresaru za IND-21/SPS navedeno industrijskih lokalnih JVD-a za tu istu izvještajnu jedinicu/poduzeće/obrtnika.

U slučajevima kada je **izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik industrijska** (registrirano u djelatnosti područja B, C, D i E prema NKD-u 2007.) obavljalo samo jednu vrstu industrijske

djelatnost na razini skupine NKD-a 2007. i na području samo jedne županije (i nije se uopće bavilo neindustrijom), podaci za "poduzeće/obrtnik ukupno" i za njegov "industrijski lokalni JVD" bit će isti te ih treba samo prepisati u drugi stupac tablice 1. jer je riječ o dvjema vrstama statističkih jedinica (poduzeće/obrtnik i industrijski lokalni JVD), koje se koriste za dvije različite obrade istraživanja IND-21/SPS/G, što smo već detaljno objasnili. U slučajevima kada je **izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik neindustrijsko** (nije registrirano u jednoj od industrijskih djelatnosti prema NKD-u 2007.), podaci se iskazuju na isti način kao i za industrijsko, ali će podatak o "poduzeću/obrtniku ukupno" u pravilu biti jednak zbroju podataka za industrijski JVD i podataka o neindustrijskim djelatnostima toga neindustrijskog poduzeća/obrtnika. Iz tog razloga u posljednjem stupcu tablice 1. za "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika – ukupno" upisuju se zbrojeno podaci o onom dijelu ili dijelovima industrijskih i neindustrijskih poduzeća/obrtnika koji su obavljali neindustrijske djelatnosti tijekom izvještajne godine odnosno neindustrijskih djelatnosti NKD-a 2007. iz područja A (odjeljci od 01 do 03) i F do T (odjeljci 41 do 98, osim odjeljka 95).

Pravila iskazivanja podataka za sekundarne djelatnosti poduzeća

Podaci za sekundarne djelatnosti **izvještajnih jedinica/poduzeća/obrtnike** iskazuju se za sljedeće naslove tablice 1.:

✓ "industrijski lokalni JVD-i" u stupcima od 2. do 8. tablice 1., za svaki dio industrijskih i neindustrijskih izvještajnih jedinica/poduzeća/obrtnika koji se bavio različitom vrstom industrijske djelatnosti na razini troznamenkaste brojčane oznake skupina NKD-a 2007. i/ili na lokacijama u različitim županijama i nalazi se u adresaru IND-21/SPS za izvještajnu godinu.

✓ "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika – ukupno", u posljednjem stupcu tablice 1., za sve dijelove – ukupno, industrijskih i neindustrijskih izvještajnih jedinica/poduzeća/obrtnika koji se nisu bavili industrijskom djelatnošću u izvještajnoj godini, a ne smatraju se njihovim pomoćnim djelatnostima u skladu s definicijama iz ovih Statističkih standarda.

Iznimke od pravila. Pri iskazivanju podataka za sekundarne djelatnosti poduzeća/obrtnika treba imati na umu da se slijedeće djelatnosti **ne mogu smatrati pomoćnim** već sekundarnim prema kriterijima formiranja statističkih jedinica¹⁵⁾ EU-a i Metodologije za primjenu NKD-a 2007. za koje su izvještajne jedinice dužne **posebno iskazati podatke**:

- **proizvodnja energije** (NKD 2007. odjeljak 35) čak i kada se cjelokupna upotrijebi za glavnu ili sporednu djelatnost izvještajne jedinice, iskazuju se u tablici 1. pod industrijske lokalne JVD-e
- **proizvodnja čiji se značajan dio prodaje na tržištu**, čak i ako se dio utroši u vezi s glavnom djelatnosti, iskazuju se u tablici 1. pod industrijske lokalne JVD-e
- **proizvodnja roba ili obavljen rad koji je investicija**: npr. gradnja za vlastite potrebe, koja bi trebala biti razvrstana u djelatnost građevinarstva ako su podaci dostupni, iskazuju se pod neindustrija ukupno u tablici 1 i tablici 3. redak 2.)
- **izrada softvera**, NKD 2007. odjeljak 62, iskazuju se pod neindustrija ukupno u tablici 1 i tablici 3. redak 4.)
- **istraživanje i razvoj**, NKD 2007. odjeljak 72, s obzirom da ove djelatnosti ne pružaju usluge koje se koriste u tekućoj proizvodnji, iskazuju se pod neindustrija ukupno u tablici 1 i tablici 3. redak 4.)
- **kupnja robe za preprodaju u neizmijenjenom stanju**, iskazuje se iskazuju se pod neindustrija ukupno u tablici 1 i tablici 3. redak 3.)

U slučajevima kada su djelatnosti proizvodnje energije po NKD-a 2007. (odjeljak 35), prema ocjeni stručnjaka, imala neznatnu važnost, u adresaru IND-21/SPS nije izdvojena u poseban industrijski lokalni JVD. Isto vrijedi i pri iskazivanju neindustrijskih djelatnosti izvještajne jedinice.

Dijelovi izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika koji su obavljali industrijske djelatnosti koje su rezultirale proizvodnjom/outputom koji se pretežno koristi za intermedijarnu potrošnju unutar iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika ne iskazuju se posebno te u adresaru IND-21/SPS nisu izdvojeni u poseban lokalni JVD jer ne utječu bitno na ukupni rezultat obrade istraživanja IND-

¹⁵⁾ Kriteriji za formiranje statističkih jedinica po vrstama djelatnosti NKD-a 2007., vidi bilješke 11. i 12.

21/SPS/G, a uvelike bi opteretili teret izvještavanja. Pri iskazivanju podataka za takve vrste djelatnosti izvještajna jedinica/poduzeća/obrtnik treba postupiti kao i za svoje pomoćne djelatnosti, u skladu s definicijama iz ovih Statističkih standarda (vidi objašnjenja za pomoćne djelatnosti).

Dijelovi izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika koji rezultiraju industrijskim outputom koji je namijenjen prodaji trećim osobama, ali je **male važnosti**, također se ne iskazuju posebno te u adresaru IND-21/SPS nisu izdvojeni u poseban industrijski lokalni JVD. Pri iskazivanju podataka za takve vrste djelatnosti izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika trebaju ih iskazati zajedno s glavnom djelatnošću izvještajne jedinice/poduzeća.

Pravila iskazivanja podataka za pomoćne djelatnosti poduzeća/obrtnika

Opće je pravilo da proizvodnja nije moguća bez pomoćnih djelatnosti, a prema standardima EU-a i drugim međunarodnim općeprihvaćenim standardima, pomoćne djelatnosti **ne smiju biti posebno izdvojene kao entitet odnosno kao lokalni JVD** (npr. trgovina industrijskim proizvodima vlastite proizvodnje jest pomoćna djelatnost industrije, kao i veleprodaja vlastitih proizvoda, nabava sirovina i materijala, računovodstveni poslovi, opći i kadrovski poslovi, elektronička obrada podataka, čuvari i sl.). Za iskazivanje podataka iz pomoćnih djelatnosti izvještajna jedinica/poduzeće treba dobro proučiti različite slučajeve koje navodimo u nastavku i koji su najčešći u praksi.

U slučajevima kada se pomoćne djelatnosti obavljaju za pomoćne poslove dvaju i više industrijskih lokalnih JVD-a iste izvještajne jedinice/poduzeća, troškovi tih pomoćnih djelatnosti moraju se rasporediti proporcionalno na sve industrijske lokalne JVD-e, prema udjelu u tim troškovima. Ako podaci o udjelu u troškovima pomoćnih djelatnosti pojedinačnih industrijskih lokalnih JVD-a iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika nisu raspoloživi, treba ih rasporediti proporcionalno prema vrijednosti proizvodnje/outputa.

U slučajevima kada pomoćne službe izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika obavljaju pomoćne poslove za industrijske i neindustrijske djelatnosti uz naplatu ili prema ugovoru za treće osobe djelatnosti (npr. elektronička obrada podataka ili računovodstveni poslovi i sl.), dio troškova pomoćnih službi treba iskazati u posljednjem stupcu tablice 1. pod "neindustrijske" djelatnosti izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika, proporcionalno udjelu u tim troškovima ili u proizvodnji/outputu. Dodatno, pri iskazivanju podataka za industrijske lokalne JVD-e neindustrijskih poduzeća/obrtnika treba iskazati i podatke o pripadajućem dijelu intermedijarne potrošnje, zaposlenika i bruto plaća iz pomoćnih djelatnosti.

D) DETALJNE UPUTE ZA ISKAZIVANJE PODATAKA U TABLICAMA 1., 2. I 3. OBRASCA IND-21/SPS

Tablica 1. Elementi računa proizvodnje, troškovi osoblja i broj zaposlenih¹⁶⁾ za 2008. prema NKD-u 2007.

Tablica 1. obratna je statistička tablica jer se nosioci podataka, statističke jedinice, nalaze u zaglavlju tablice, a u predkoloni su zadana obilježja i modaliteti o tim jedinicama. Takva vrsta tablice izrađena je kao matrica iz tehničkih razloga jer se na format papira A-4 nije mogao pregledno ucrtati dvadeset i jedan stupac.

Tablica 1. popunjava se na razini određenih statističkih jedinica prema adresaru statističkih jedinica za IND-21/SPS za 2008. odnosno izvještajnu godinu, koji je odredio DZS, i to za poduzeća/obrtnike i njegove industrijske lokalne JVD-e, prema nazivu iz zaglavlja i sljedećim nazivima obilježja iz redaka predkolone tablice 1.:

Naziv i šifra statističkih jedinica ⇒ redci 1. i 2.

Redci 1. i 2. odnose se na nazive i šifre statističkih jedinica: "poduzeće/obrtnici ukupno", "industrijske lokalne JVD-e" i "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika – ukupno" iz zaglavlja tablice 1.

¹⁶⁾ Izbor varijabli/agregata i njihove definicije usklađene su s EU-ovim statističkim standardima ESA 95 i definicijama SBS-*recast* varijabli u cijelosti ili djelomično gdje god je to bilo moguće u odnosu na cilj ovog istraživanja (račun proizvodnje).

U retku 1. ⇒ Naziv, upisuju se nazivi statističkih jedinica iz adresara IND-21/SPS. Naziv za "poduzeće/obrtnici ukupno" zapravo je naziv izvještajne jedinice te ga nije potrebno upisivati jer se nalazi na prvoj stranici obrasca IND-21/SPS. Naziv "industrijski lokalni JVD-i" za industrijske vrste djelatnosti izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika prepisuje se iz adresara za IND-21/SPS za izvještajnu godinu. U posljednjem stupcu već je upisan naslov "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika – ukupno" i ne upisuje se ništa, a popunjavaju ga industrijska i neindustrijska poduzeća/obrtnike za sve neindustrijske vrste djelatnosti koje su obavljali u izvještajnoj godini, zbrojene zajedno. Što se podrazumijeva pod "neindustrijom", definirano je na početku ovih Statističkih standarda. Bez obzira na to jesu li svi stupci ispred ispunjeni ili nisu, neindustrijske djelatnosti uvijek treba iskazati u posljednjem stupcu tablice 1.

U retku 2. ⇒ Šifra, upisuje se šifra statističkih jedinica. Šifra se sastoji od peteroznamenaste bročane oznake. Šifre: "00000" za naslov "poduzeće/obrt – ukupno" i "99999" za naslov "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnike – ukupno" već su upisane u drugi redak. Šifra za naslov "industrijski lokalni JVD-i" za industrijske vrste djelatnosti poduzeća/obrtnike određena je u adresaru IND-21/SPS prema sljedećem uzorku:

X	X	Y	Y	Y
---	---	---	---	---

gdje je XX dvoznamenkasta bročana oznaka koja upućuje na lokaciju, odnosno županiju, a YYY je troznamenkasta bročana oznaka koja upućuje na industrijsku skupinu djelatnosti, prema NKD-u 2007., jednoga industrijskoga lokalnog JVD-a kako je određeno adresarom za IND-21/SPS. Tako npr. 12101 znači da je riječ o industrijskom lokalnom JVD-u koji je obavljao djelatnost skupine NKD-a 2007. 10.1 Prerada i konzerviranje mesa i proizvodnja mesnih proizvoda (za JVD), i to na području županije "12", tj. Brodsko-posavske županije (za lokalitet). Dakle, određena je bročana oznaka "12" za npr. Slavonski Brod i bročana oznaka skupine NKD-a 2002. "10.1" za npr. klaonicu (šifra djelatnosti upisuje se bez točke). U slučaju kada poduzeće ima određeno više od sedam industrijskih lokalnih JVD-a, treba ispuniti dvije tablice 1., a ako ni dvije nisu dovoljne, treba ispuniti treću itd. U navedenim slučajevima podatke za stupce "poduzeće/obrtnik ukupno" i "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika – ukupno" treba ispuniti samo na onom obrascu IND -21/SPS na kojem su ispunjeni identifikacijski podaci i sve tablice: 1., 2, 3 i 4., i koji se smatra prvim obrascem te izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika prema ovim Statističkim standardima.

Intermedijarna potrošnja¹⁷⁾ ⇒ redci 3. do 5.

Intermedijarna potrošnja u ovom istraživanju definirana je Europskim sustavom nacionalnih računa – ESA 95, a definicija glasi: intermedijarna potrošnja sastoji se od vrijednosti dobara i usluga potrošenih kao input u procesu proizvodnje isključujući fiksnu aktivu čija se potrošnja bilježi kao potrošnja fiksnoga kapitala. Dobra i usluge mogu se transformirati ili potpuno utrošiti u procesu proizvodnje. Intermedijarnoj potrošnji pripadaju i dobra i usluge uporabljene kao input u pomoćne djelatnosti, a raspoređuju se po lokalnim JVD-ima kako je već objašnjeno (vidi Opća pravila za ispunjavanje tablica obrasca IND-21/SPS, III. C). Vrijednost dobara i usluga nabavljenih od drugih industrijskih lokalnih JVD-a iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika treba iskazati u intermedijarnoj potrošnji po industrijskim lokalnim JVD-ima, ali se ta potrošnja neće iskazati u intermedijarnoj potrošnji za izvještajnu jedinicu/poduzeće/obrtnika.

Intermedijarna potrošnja **bilježi se i vrednuje po tekućim kupovnim cijenama** istovrsnih dobara i usluga u vrijeme kada ulaze u proizvodni proces (kada se troše), a ne kada su kupljeni (nabavljeni) i stavljeni u skladište te uvijek treba izvršiti korekcije kako bi se uzele u obzir promjene cijena do kojih je došlo tijekom vremena.

Kupovna cijena jest cijena koju kupac stvarno plaća za proizvode. Vrijednosti intermedijarne potrošnje po kupovnim (nabavnim) cijenama isključuju odbitni PDV i ostale odbitne poreze i pristojbe neposredno povezane s prometom. Svi ostali porezi i pristojbe na proizvode uključeni su u vrijednost, a isključene su subvencije na proizvode, ukupni transportni troškovi koje kupac plaća odvojeno na mjestu isporuke, cjelokupni popust na količinu ili kupnju izvan sezone te kamata ili naplaćena usluga u kreditnim aranžmanima ili nekoj naplati kao rezultat neplaćanja u roku.

¹⁷⁾ Usklađeno s definicijom "Intermediate consumption" iz ESA-e 95 (3.69). Za akronim ESA 95 vidi bilješku 9).

U ovom istraživanju intermedijarna potrošnja (redci 3. do 5.) raščlanjena je na dva modaliteta: reprodukcijiski materijal i ostalu intermedijarnu potrošnju.

Reprodukcijiski materijal¹⁸⁾ ⇒ redci 3. i 4.

Za reprodukcijiski materijal iskazuje se ukupna vrijednost utrošenoga reprodukcijiskog materijala (redak 3.) i dodatno dio ukupne vrijednosti iz retka 3., koji se odnosi na dio utrošenoga reprodukcijiskog materijala nabavljenoga iz uvoza (redak 4.).

U retku 3. ⇒ UKUPNO, iskazuju se ukupni troškovi dobara koja su nabavljena i potrošena u procesu proizvodnje u izvještajnom razdoblju, a **uključuju**:

- vrijednost utrošenih sirovina i materijala
- vrijednost potrošene energije
- vrijednost potrošenih rezervnih dijelova
- vrijednost troškova sitnog inventara, ambalaže i guma za vozila.

U retku 4. ⇒ od toga: uvozni, iskazuje se samo uvozni dio ukupnih troškova reprodukcijiskog materijala.

Pod vrijednošću nabavljenoga reprodukcijiskog materijala iz uvoza iskazuju se izravne kupnje u inozemstvu i nabave preko vanjskotrgovačkih subjekata. Vrijednost uvoza u kunama **preračunava se na temelju tekućih valutnih tečajeva**. U obračun su uključeni i troškovi carine i carinskih pristojbi, isključeni troškovi dopreme reprodukcijiskog materijala u skladište statističke jedinice koji će se iskazati pod vrijednošću ostale intermedijarne potrošnje isključujući odbitni PDV, subvencije i popuste. Potrošnja reprodukcijiskog materijala u izvještajnom razdoblju u praksi se podudara s obračunom prema formuli:

$$\boxed{\text{POTROŠNJA DOBARA} = \text{KUPNJE} + \text{POČETNO STANJE ZALIHA} - \text{ZAVRŠNO STANJE ZALIHA}}$$

U vrijednost nabavljenog i potrošenoga reprodukcijiskog materijala za potrebe proizvodnje **ne uključuje se** nabava dobara namijenjenih preprodaji trećim osobama u istom stanju u kojem su i nabavljeni, tj. bez dodatne dorade u statističkoj jedinici koja se prema pravilima ovih Statističkih standarda iskazuje u retku 8. ili u posljednjem stupcu pod "neindustrijske djelatnosti".

Ostala intermedijarna potrošnja ⇒ redak 5.

U ostaloj intermedijarnoj potrošnji iskazuju se ukupni troškovi dobara i usluga (osim reprodukcijiskog materijala iz retka 3. i 4.) koji su nabavljeni i potrošeni u okviru obavljanja procesa proizvodnje u izvještajnom razdoblju, a uključuju sljedeće troškove:

a) ostale vanjske troškove (troškovi usluga), koji obuhvaćaju:

- vrijednost prijevoznih usluga
- vrijednost vanjskih usluga na izradi i prodaji dobara i usluga
- vrijednost usluga tekućeg održavanja i zaštite (bez investicijskog održavanja i popravaka)
- vrijednost usluga registracije vozila
- vrijednost usluga zakupa
- vrijednost usluga promidžbe, sponzorstva i troškova sajmova
- vrijednost intelektualnih i osobnih usluga
- vrijednost komunalnih usluga
- vrijednost usluga reprezentacije
- vrijednost ostalih vanjskih troškova (usluga)

b) dio ostalih troškova poslovanja, koji obuhvaća:

- dnevnice za službena putovanja i putne troškove
- naknade za uporabu osobnog automobila u službene svrhe za lokalne potrebe
- troškove uporabe vlastitih proizvoda, robe i usluga za interne tekuće potrebe (promidžbe, reprezentacija i sponzorstva)
- premije osiguranja (dio bruto premija, tj. za usluge osiguranja)

¹⁸⁾ Usklađeno s definicijom "Total purchase of goods and services" SBS-recast varijable (13 11 0) u dijelu koji se odnosi na definiciju "Raw materials and consumables"

- bankovne usluge i troškove platnog prometa
- članarine, doprinose i druga davanja domaćim i inozemnim organizacijama, udrugama i društvima
- ostale troškove poslovanja, npr. troškove stručnog obrazovanja, troškove za časopise, stipendije i slično

c) troškove prodane robe, materijala i otpadaka, koji obuhvaćaju:

- troškove prodane robe, materijala i otpadaka, koji obuhvaćaju i nabavnu vrijednost prodane robe, materijala i otpadaka, a u ovom istraživanju iskazuju se samo u stupcima za poduzeće/obrtnika i neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika (ne za industrijske lokalne JVD-e).

U intermedijarnu potrošnju ne smiju se bilježiti troškovi koji se ne smatraju intermedijarnom potrošnjom prema statističkim standardima EU-a (ESA 95, SPS), a odnose se na sljedeće troškove:

✓ izdaci koji se u računu proizvodnje smatraju dijelom sredstava zaposlenih osoba iako se prema pozitivnim računovodstvenim propisima RH smatraju troškovima intermedijarne potrošnje, a odnose se na sljedeće izdatke:

- prijevoz na posao i s posla
- terenski dodatak
- naknadu za odvojeni život
- nagradu učenicima i studentima za vrijeme prakse
- otpremninu zbog odlaska u mirovinu, jubilarne nagrade za stalnost u radu, darove djeci i slično
- otpremnine radnicima zbog ekonomskog ili tehnološkog viška i dokup staža
- pomoć u slučaju smrti zaposlenih osoba ili člana uže obitelji, pomoć u slučaju teže invalidnosti, dužeg bolovanja i drugu pomoć
- ostale naknade troškova zaposlenim osobama prema kolektivnom ugovoru
- naknada članovima uprave poduzeća/obrtnika

✓ izdaci za prehranu u tijeku rada i regres za godišnji odmor. Ti izdaci u računu proizvodnje bilježe se u troškove osoblja.

Prihodi od prodaje proizvoda¹⁹⁾ ⇒ redci 6. i 7.

Prihode od prodaje proizvoda izvještajna jedinica/poduzeće iskazuju kao ukupnu vrijednost prihoda od prodaje proizvoda (redak 6.) i od ukupne vrijednosti vrijednost izvoza od prodaje vlastitih proizvoda na inozemno tržište (redak 7.).

U retku 6. ⇒ UKUPNO, na razini izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika ukupno, industrijskih lokalnih JVD-a i za neindustrijske djelatnosti industrijskih i neindustrijskih poduzeća/obrtnika iskazuju se sljedeći fakturirani prihodi vrijednosno u tisućama kuna:

- a) prihodi od prodaje trećim osobama (tržišna prodaja/promet), a obuhvaćaju prihode od prodaje proizvoda, robe, usluga, materijala, otpadaka i slično na domaćem i inozemnom tržištu uključujući prihode od prodaje proizvoda na kredit i otplatu. U vrijednost prodaje ne uključuju se carine i carinske pristojbe, odbitni PDV i trošarine, a uključuju se subvencije na proizvode.
- b) vrijednost proizvedenih dobara i usluga za vlastiti račun poduzeća/obrtnika ili industrijskih lokalna JVD-a koji se koriste za dalju preradu u istoj statističkoj jedinici ili za vlastite bruto investicije u fiksni kapital (kapitalizirana proizvodnja). Vrednuju se prema bazičnim cijenama istovrsnih proizvoda ili usluga koje bi se postigle na tržištu.
- c) vrijednost proizvoda korištenih za plaćanja u naturi (uključujući naknade zaposlenima u naturi i mješoviti dohodak u naturi). Vrednuju se prema bazičnim cijenama istovrsnih proizvoda koje bi se postigle na tržištu.

¹⁹⁾ Usklađeno s definicijom "Turnover from industrial activities" SBS-recast varijable (18 21 1) i dio definicije SBS-recast varijable (12 11 0) "Turnover"

- d) prihodi od dobara i usluga koji su isporučeni drugim industrijskim lokalnim JVD-ima koji su u sastavu iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika za dalju preradu ili za bruto investicije u fiksni kapital (unutarjedinične isporuke/primici). Ne iskazuju se na razini poduzeća/obrtnika – ukupno, nego samo na razini industrijskih lokalnih JVD-a, a vrednuju se po ukupnim troškovima proizvodnje.

Prihodi od prodaje dobara i usluga na razini poduzeća/obrtnika – ukupno trebaju biti manji od zbroja prihoda od prodaje dobara i usluga raščlanjenih po industrijskim lokalnim JVD-ima za taj iznos zbog primjene pravila bilježenja u računu proizvodnje koji je naveden u točki d).

Vrednovanje proizvodnje:

- vrijednost proizvoda iz točaka a), b) i c) obračunava se po bazičnim cijenama
- vrijednost proizvoda i usluga iz točke d) unutarjedinične isporuke/primici između industrijskih lokalnih JVD-a iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika, obračunava se prema ukupnim troškovima proizvodnje, odnosno zbroju prema sljedećoj formuli:

Intermedijarna potrošnja + naknade zaposlenicima + potrošnja fiksnog kapitala +
(ostali porezi na proizvodnju - ostale subvencije na proizvodnju)

U retku 7. ⇒ od toga: izvoz, iskazuje se dio vrijednosti ukupnih prihoda ostvaren od prodaje proizvoda od izvoza na inozemno tržište.

Vrijednost izvezenih dobara i usluga iskazuje se u kunama, a preračunava se na temelju **tekućega valutnog tečaja**, bez obzira na to jesu li dobra i usluge izvezeno neposredno ili putem vanjskotrgovačkih subjekata. Vrijednost izvezenih dobara i usluga izražena u kunama dio je ukupne fakturirane prodaje (prometa) što ga je izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik ostvarilo prodajom na inozemnom tržištu.

Ostali prihodi ⇒ redci 8. i 9.

Pod ostalim prihodima iskazuju se vrijednosti svih ostali prihoda, osim prihoda od prodaje proizvoda (redci 6. i 7.) koje je izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik ostvarilo od preprodaje roba i usluga bez dodatne dorade u izvještajnoj jedinici (redak 8.) i ostalih prihoda (redak 9.) koji se bilježe se u računu proizvodnje. Iskazuju se fakturirani prihodi za sve statističke jedinice: poduzeće/obrtnik – ukupno, industrijske lokalne JVD-e i neindustrijske djelatnosti industrijskih i neindustrijskih poduzeća/ obrtnika.

U retku 8. ⇒ od preprodaje roba i usluga²⁰⁾, iskazuje se dio ostalih prihoda koji je ostvaren prodajom dobara i usluga koje je izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik nabavilo i dalje preprodalo trećim osobama u istom stanju u kojem su nabavljeni, odnosno bez dodatne dorade u poduzeću/obrtniku ili industrijskom lokalnom JVD-u u izvještajnom razdoblju. Vrijednost preprodanih dobara i usluga obračunava se po bazičnoj cijeni isto kao i prihodi od prodaje proizvoda (prometa).

Posebna napomena za iskazivanje podataka u ovom retku.

Prihod od prerprodaje dobara i usluga koje je izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik nabavilo i dalje preprodalo trećim osobama u istom stanju u kojem su nabavljeni iskazuje se u pravilu samo u stupcu za "poduzeće sveukupno" i u posljednjem stupcu pod "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnika – ukupno". Prihod od preprodaje u stupcima pod "industrijski lokalne JVD-i" treba iskazati samo u slučaju kada je vrijednosno proporcionalno mali u odnosu na prihod toga industrijskog lokalnog JVD-a i neposredno je povezan samo s tim lokalnim JVD-om te ga nema smisla iskazivati posebno pod "neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrtnike – ukupno".

Pod preprodajom se **ne smatraju** međusobne isporuke između industrijskih lokalnih JVD-a iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika koje se iskazuju pod prihodima od prodaje proizvoda i usluga, a bilježe se u retku 6. u stupcima za industrijske lokalne JVD-e.

U retku 9. ⇒ Ostali prihodi, iskazuju se ostali prihodi statističke jedinice koji se odnose na prihode od poslovnog najma nekretnina, postrojenja i opreme. U ovom retku ne smiju se iskazati svi ostali prihodi,

²⁰⁾ Obilježje prema SBS-recast varijabli "Purchase of goods and services purchased for resale on the same condition as received" (13 12 0)

npr. prihodi financijskog najma te drugi financijski i izvanredni prihodi izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika ili industrijskih lokalnih JVD-a.

Porezi na proizvodnju i uvoz ⇒ redci 10. do 14.

Porezi na proizvodnju i uvoz obvezna su, nepovratna plaćanja, u novcu ili naturi, nametnuta od strane države ili institucija EU-a, na proizvodnju i uvoz dobara i usluga, zapošljavanje, vlasništvo ili uporabu zemljišne površine, zgrade ili ostala sredstva koja se koriste u proizvodnji, a plaćaju se neovisno o dobitku.

U ovom istraživanju IND-21/SPS i u skladu s SBS-*recastu* EU-a, porezi na proizvodnju i uvoz smatraju se "posrednim porezima" jer ih se može, u cijelosti ili djelomično, prevaliti na druga poduzeća/obrtnike povećanjem cijena prodanih dobara ili usluga, a rašlanjeni su na sljedeće grupe poreza na proizvodnju i uvoz:

- ✓ porez na dodanu vrijednost (PDV) i drugi odbitni porezi tipa PDV-a (redak 10.)
- ✓ ostali porezi i pristojbe na proizvodnju i uvoz, osim PDV-a i drugih odbitnih poreza tipa PDV (redak 12.), koji su dalje raščlanjeni u podgrupe:
 - porezi i pristojbe na uvoz i drugi porezi i pristojbe na proizvode osim PDV-a (redak 13.)
 - ostali porezi i pristojbe na proizvodnju osim PDV-a te poreza i pristojba na uvoz (redak 14.).

Porezi na proizvodnju i uvoz bilježe se kada nastupaju aktivnosti, transakcije ili ostali događaji koji stvaraju obvezu plaćanja poreza. Podatke po pojedinačnim grupama poreza na proizvodnju i uvoz treba iskazati prema njihovoj podjeli iz redaka 10. do 14., gdje će se detaljno objasniti i njihove definicije.

Napomena: sve definicije poreza i pristojbi na proizvodnju i uvoz u ovim Statističkim standardima usklađene su s definicijama ESA-e 95 (D.2) kao i prethodnih godina zbog potrebe nacionalnih računa. Podjela je drugačija od podjele u SBS-*recastu* EU-a, s kojom su uglavnom usklađeni ovi Statistički standardi, ali bitno ne utječe na njihovu sukladnost.

PDV i drugi odbitni porezi tipa PDV-a²⁰⁾ ⇒ redci 10. i 11.

Porezi na dodanu vrijednost (PDV) i drugi odbitni porezi tipa PDV-a (npr. trošarine), vrsta su poreza na proizvode koji se isključuju iz vrijednosti prometa (prodaje) iako su neposredno vezani za promet. PDV postupno prikuplja država od poduzeća/obrtnike te stoga on tereti domaće i uvezene proizvode, ali se konačno u cijelosti naplaćuje od finalnog potrošača. Drugi odbitni porezi tipa PDV-a jesu ostali porezi države koji se odbijaju prema istom načelu kao i PDV te se često radi pojednostavljenja zajednički nazivaju PDV.

Proizvođači su za vlastitu intermedijarnu potrošnju i bruto investicije u fiksni kapital dužni platiti samo razliku PDV-a na njihovu prodaju i PDV-a na njihovu kupnju. PDV se plaća i na uvoz dobara i usluga uz carine te druge pristojbe na uvoz.

Za potrebe ovog istraživanja podatke treba iskazati za ukupno o obračunanom PDV-u (redak 10.) i obračunanom povratu PDV-a na osnovi izvoza.

U retku 10. ⇒ PDV, ukupno obračunan u zemlji, iskazuju se podaci za:

- ukupno obračunani PDV umanjen za ukupno obračunani pretporez u zemlji
- ukupno obračunane trošarine umanjene za ukupno obračunana potraživanja za posebne poreze (trošarine)

U retku 11. ⇒ povrat poreza na osnovi izvoza, iskazuju se:

- ukupno obračunani povrat poreza na osnovi izvoza dobara i usluga.

Ostali porezi na proizvodnju i uvoz osim PDV-a²¹⁾ ⇒ redci 12. do 14.

U ovim redcima izvještajna jedinica/poduzeće treba iskazati iznose obračunane za **ostale poreze na proizvodnju i uvoz osim PDV-a** koji se plaćaju državi u obračunskom razdoblju (u izvještajnoj

²⁰⁾ Usklađeno s definicijom SBS-*recast* varijable "Turnover" (12 11 0) u dijelu koji se odnosi na prvu grupu neposrednih poreza pod "(i) VAT and other deductible taxes (value added type taxes)"

²¹⁾ Usklađeno s definicijom SBS-*recast* varijable "Turnover" (12 11 0) u dijelu koji se odnosi na drugu i treću grupu neposrednih poreza pod "(ii) i (iii)"

godini) kao obvezna i nepovratna plaćanja neovisna o dobitku ili dohotku. Ostali porezi na proizvodnju i uvoz iskazuju se pod "ukupno" (redak 12.) i raščlanjeno na poreze i pristojbe na proizvode i uvoz i ostale poreze na proizvode (redak 13.) te poreze na proizvodnju (redak 14.). Ovdje vrijedi pravilo da zbroj obračunanog poreza u retku 13. i retku 14. treba biti jednak ukupno obračunanom iznosu u retku 12.

U nastavku dajemo pojedinačne definicije svake navedene podjele ostalih poreza na proizvodnju i uvoz osim PDV-a.

✓ **Porezi i pristojbe na uvoz i ostali porezi** (i pristojbe) **na proizvode**²²⁾ osim PDV-a (redak 13.) obuhvaćaju neodbitne poreze i pristojbe vezane za promet (prodaju) i poreze na proizvode koji nisu vezani za promet (prodaju). Ovdje su uključeni sljedeći porezi i pristojbe:

a) **porezi i pristojbe na uvoz** (osim PDV-a), koji obuhvaćaju prisilna plaćanja nametnuta od strane države ili institucija Europske unije na uvoz dobara kako bi se odobrilo njihovo slobodno kretanje na ekonomskom teritoriju zemlje korisnice te prisilna plaćanja na usluge pružene rezidentnim jedinicama od strane nerezidentnih jedinica, a obuhvaćaju sljedeće poreze i pristojbe:

- **uvozne pristojbe**, koje se odnose na carinske pristojbe ili druge uvozne pristojbe, koje su obveze na dobra posebne vrste, a specificirane su u carinskoj tarifi. Plaćaju se kada dobra ulaze za uporabu na ekonomski teritorij zemlje korisnice.

- **poreze na uvoz**, koji se odnose na sve ostale poreze isključujući PDV i uvozne pristojbe, a koji postaju obveza onda kada dobra uđu na ekonomski teritorij, odnosno kada se usluge od nerezidenta isporuče rezidentima.

b) **ostali porezi na proizvode** (osim PDV-a i poreza i pristojba na uvoz), koji se odnose na poreze na dobra i usluge čija obveza proizlazi iz proizvodnje, izvoza, prodaje, transfera, *leasinga* ili isporuke tih dobara i usluga ili iz njihove uporabe za vlastitu intermedijarnu potrošnju ili vlastite investicije u fiksni kapital.

✓ **Porezi i pristojbe na proizvodnju**²³⁾ uključuju sve poreze koji su nametnuti poduzeću od strane države ili institucija EU-a radi njihova angažiranja u proizvodnji, neovisno o količini i vrijednosti proizvedenih ili prodanih dobara i usluga, a mogu se odnositi na zemljište, fiksnu aktivu ili na radnu snagu koja se koristila za obavljanje proizvodnog procesa ili u određenim aktivnostima ili transakcijama.

Porezi i pristojbe na proizvodnju **ne uključuju** poreze na dobit ili dohodak, porez iz plaća, prireze i doprinose i slične poreze koje plaća izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik.

U retku 12. ⇒ UKUPNO iskazuje se ukupno zbrojena vrijednost obračunanih poreza i pristojbi na proizvode i uvoz te ostalih poreza na proizvode (redak 13.) i poreza na proizvodnju (redak 14.) za statističke jedinice u izvještajnom razdoblju.

U retku 13. ⇒ porezi i pristojbe na uvoz i ostali porezi na proizvode (osim PDV-a), iskazuje se ukupno obračunana vrijednost poreza i pristojbi na uvoz i ostalih poreza na proizvode u izvještajnom razdoblju, a uključuje sljedeće vrste poreza i pristojbi:

✓ **poreze i pristojbe na uvoz**, koji obuhvaćaju:

- carinske pristojbe i druge uvozne pristojbe koje se plaćaju kada dobra posebne vrste ulaze za uporabu na ekonomski teritorij zemlje korisnice, a plaćaju se prema specifikaciji u carinskoj tarifi

- sve ostale poreze i pristojbe na uvoz, npr.:

- pristojbe na uvoz poljoprivrednih proizvoda

- trošarine i posebne poreze na uvoz određenih proizvoda, ako takve pristojbe i poreze na slične proizvode domaćeg podrijetla plaćaju sami proizvodni odjeljci

²²⁾ Usklađeno s definicijom SBS-recast varijable "Turnover" (12 11 0) u dijelu koji se odnosi na drugu grupu neposrednih poreza pod "(ii) all other taxes and duties linked to the products"

²³⁾ Usklađeno s definicijom SBS-recast varijable "Turnover" (12 11 0) u dijelu koji se odnosi na treću grupu posrednih poreza pod "(iii) other taxes and duties linked to production"

- opće poreze na promet koji se plaćaju pri uvozu dobara i usluga na ekonomski teritorij zemlje korisnice
- porez na posebne usluge koje pružaju inozemna poduzeća/obrtnike domaćim jedinicama
- dobit javnih poduzeća/obrtnike koja imaju monopol na uvoz nekog dobra ili usluge koja se prenosi državi i drugi porezi i pristojbe na uvoz (osim PDV-a)

✓ **ostale poreze na proizvode**, koji obuhvaćaju:

- trošarine i poreze na potrošnju
- taksene marke pri prodaji posebnih proizvoda, npr. alkoholna pića, duhana i drugo
- poreze na financijske i kapitalne transakcije koje se plaćaju na kupnju ili prodaju nefinancijske i financijske aktive uključujući stranu valutu
- poreze na registraciju vozila,
- poreze na zabavu, lutrije, igre na sreću i oklade, osim onih na dobitak
- poreze na premije osiguranja
- ostale poreze na određene usluge (hotela, stanovanja, prijevoza, oglašavanja)
- opće poreze na promet i prodaju (osim PDV-a), koji uključuju industrijske poreze na veliko i na malo, poreze na kupnju i na prodaju
- izvozne pristojbe i kompenzacijsko-novčane iznose kojima se tereti izvoz i ostale poreze na proizvode.

U retku 14. ⇒ ostali porezi na proizvodnju, iskazuje se ukupno obračunana vrijednost poreza i pristojbi na proizvodnju statističkih jedinica u izvještajnom razdoblju, a uključeni su:

- porezi na vlasništvo ili uporabu zemljišta, zgrada i drugih građevina kojima se koristi poduzeće
- porezi na korištenje fiksne aktive (vozila, strojeve, opreme) radi proizvodnje, bez obzira na to je li u vlasništvu poduzeća/obrtnika ili je iznajmljena
- porezi na ukupne nadnice i porezi na plaće (nisu uključeni obvezni doprinosi i porezi koje plaća poduzeće iz nadnica i plaća samih zaposlenika)
- porezi na međunarodne transakcije (inozemna putovanja i doznake te slične transakcije s nerezidentima u funkciji proizvodnje)
- porezi za poslovne i profesionalne dozvole poduzeća/obrtnike radi obavljanja određene vrste poslova npr. porez na tvrtku/obrt
- porezi na zagađivanje koje proizlazi iz proizvodne djelatnosti
- administrativni porezi i pristojbe (biljezi i takse) te ostali porezi i pristojbe na proizvodnju.

Subvencije i dotacije²⁴⁾ ⇒ redci 15. i 16.

Subvencije su tekuća nepovratna plaćanja koja države ili institucije EU-a isplaćuju rezidentnim proizvođačima radi utjecaja na njihovu razinu proizvodnje, njihove cijene ili naknade čimbenicima proizvodnje, a zapravo su potraživanja rezidentnih proizvođača ili uvoznika.

Subvencije su ekvivalent negativnim porezima na proizvodnju u toj mjeri dokle se utjecaj na poslovni višak kreće u suprotnom smjeru od poreza na proizvodnju.

Definicija subvencija i dotacija i njihova osnovna podjela usklađene su definicijama i podjelom u SBS-*recastu* i ESA-i 95 (D.3), s kojima su usklađeni ovi Statistički standardi, a iskazuju se raščlanjeno na:

✓ **subvencije na proizvode²⁵⁾** (redak 15.), definirane kao subvencije koje se isplaćuju po jedinici proizvedenog ili uvezenog dobra ili usluge. Subvencija može biti određeni novčani iznos po jedinici mjere dobra ili usluge ili može biti izračunana *ad valorem* na temelju određenog postotka jedinične cijene. Subvencija se također može izračunati kao razlika određene ciljane cijene i tržišne cijene koju kupci stvarno plaćaju. Obično se stječe pravo na subvenciju na proizvod u trenutku proizvodnje, prodaje ili uvoza dobara i usluga. Prema konvenciji, subvencije na proizvode mogu se odnositi na tržišnu proizvodnju ili proizvodnju za vlastitu finalnu uporabu. Ovdje su uključene:

²⁴⁾ Usklađeno s definicijom SBS-*recast* varijable "Value added at basic prices" (12 14 0) u dijelu koji se odnosi na "Note: operating subsidies"

²⁵⁾ Usklađeno s definicijom SBS-*recast* varijable "Value added at basic prices" (12 14 0) u dijelu koji se odnosi na "Note: operating subsidies (i) subsidies on products"

- **uvozne subvencije**, koje obuhvaćaju subvencije na dobra i usluge te postaju obveza u trenutku prijelaza državne granice radi uporabe dobra na ekonomskom teritoriju ili u trenutku pružanja usluge rezidentnim institucionalnim jedinicama. One mogu uključivati gubitke koji su nastali zbog vođenja namjerne državne politike putem državnih trgovinskih organizacija koje kupuju proizvode od nerezidenata, a nakon toga prodaju te iste proizvode rezidentima po nižim cijenama.
- **ostale subvencije na proizvode**, koje obuhvaćaju subvencije na proizvode domaće uporabe, gubitke koji su nastali zbog vođenja namjerne državne ekonomske ili socijalne politike putem državnih trgovinskih organizacija (koje kupuju proizvode rezidentnih proizvođača te ih nakon toga prodaju rezidentima ili nerezidentima po nižim cijenama), subvencije javnim poduzećima i kvazipoduzećima radi pokrića stalnih gubitaka koji su posljedica ciljane ekonomske ili socijalne politike koju provode države ili EU, neposredne subvencije na izvoz koje se neposredno isplaćuju rezidentnim proizvođačima u trenutku kada dobra napuštaju ekonomski teritorij ili kad se pružaju usluge nerezidentima isključujući povrat prethodno plaćenih poreza na carinskoj granici na proizvode te otkazivanje poreza koji bi trebalo platiti da su dobra prodana ili uporabljena unutar ekonomskog teritorija.
- ✓ **subvencije vezane na proizvodnju**²⁶⁾ (osim subvencija na proizvode, redak 16.), definirane su kao subvencije koje rezidentne proizvođačke jedinice mogu dobiti na temelju angažiranja u proizvodnji. Ostali netržišni proizvođači za njihovu ostalu netržišnu proizvodnju mogu dobiti ostale subvencije na proizvodnju samo ako takve državne isplate podliježu općem propisu koji se primjenjuje na tržišne i netržišne proizvođače. Te subvencije osobito uključuju subvencije na plaće ili radnu snagu, subvencije za smanjivanje zagađenja, potpore radi kamatnih olakšica proizvodnim jedinicama i rezidentima te subvencije preko naknade PDV-a radi primjene sustava jedinstvene porezne stope koji se često koristi u poljoprivredi.

Vrijeme bilježenja: subvencije se bilježe u trenutku pojavljivanja transakcije ili događaja (proizvodnja, prodaja, uvoz itd.) koji daje pravo poduzeću na subvenciju.

Subvencije i dotacije **ne uključuju** potpore koje državne vlasti mogu dati poduzećima u smislu financiranja njihovih investicija u kapital ili kompenzacije na štete na njihovoj fiksnoj aktivi. Takve se potpore tretiraju kao kapitalni transferi.

Ukupne subvencije i dotacije koje su primile statističke jedinice treba iskazati prema prethodnim definicijama i raščlanjeno na subvencije i dotacije na proizvode (redak 15.) te na ostale subvencije i dotacije (vezane) na proizvodnju (redak 16.), odnosno:

U retku 15. ⇒ na proizvode, iskazuje se dio ostalih poslovnih prihoda primljenih iz proračuna u obliku dotacija, državnih potpora i subvencija, kao transferni prihod što ga država daje iz proračuna (državnog i lokalnih, izravno ili preko nadležnih tijela) poduzećima na proizvode (uvozne subvencije i ostale subvencije na proizvode) radi utjecaja na razinu proizvodnje, prodajnih cijena i slično. Prema konvenciji, subvencije na proizvode mogu se odnositi samo na tržišnu proizvodnju ili na proizvodnju za vlastitu finalnu uporabu.

U retku 16. ⇒ ostale (vezane) na proizvodnju, iskazuje se dio ostalih poslovnih prihoda primljenih iz proračuna u obliku ostalih dotacija, državnih potpora i subvencija kao transferni prihod što ga država daje iz proračuna (državnog i lokalnih, izravno ili preko nadležnih tijela) poduzećima na proizvodnju, npr. subvencije na poreze na plaće ili radnu snagu, na smanjivanje zagađivanja, potpore radi kamatnih olakšica i drugo.

Stanja zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje²⁷⁾ ⇒ **redci 17. i 18.**

U redcima 17. i 18. iskazuju se podaci o neto stanjima zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje i poluproizvoda sa stanjem na dan 1. siječnja izvještajne godine i 31. prosinca izvještajne godine.

²⁶⁾ Usklađeno s definicijom SBS-recast varijable "Value added at basic prices" (12 14 0) u dijelu koji se odnosi na "Note: operating subsidies (ii) subsidies linked on production"

²⁷⁾ U skladu s definicijom SBS-recast varijable "Changing stocks of goods and service" (13 21 0)

Zalihe gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje jesu proizvedena imovina koja se sastoji od dobara i usluga koji su nastali u tekućem razdoblju ili u prijašnjim razdobljima, a namijenjene su prodaji ili za neku drugu namjenu u nekome drugom razdoblju.

Vrednovanje zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje:

- vrijednost zaliha gotovih proizvoda obračunava se po bazičnim cijenama, a vrijednost nedovršene proizvodnje obračunava se po procijenjenim tekućim bazičnim cijenama istovrsnih gotovih proizvoda.

Podaci o stanju zaliha i nedovršene proizvodnje iskazuju se za sve statističke jedinice na razini poduzeća/obrtnike sveukupno, po industrijskim lokalnim JVD-ima i za neindustrijske djelatnosti industrijskih i neindustrijskih poduzeća/obrtnika.

U retku 17. ⇒ 1. 1., treba iskazati vrijednost zaliha i nedovršene proizvodnje sa stanjem na dan 1. siječnja izvještajne godine.

U retku 18. ⇒ 31. 12., treba iskazati vrijednost zaliha i nedovršene proizvodnje sa stanjem na dan 31. prosinca izvještajne godine.

Troškovi osoblja na platnoj listi, tis. kuna²⁸⁾ ⇒ redci 19. do 21.

Troškovi osoblja definirani su kao ukupna naknada u novcu ili u naturi isplaćena svim osobama na platnoj listi izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika koju plaća poslodavac zaposlenim osobama (na neodređeno i određene vrijeme, tj. privremenim zaposlenicima i osobama koje rade kod kuće) za izvršen rad u izvještajnom razdoblju. Troškovi osoblja također uključuju poreze i doprinose poslodavca za socijalno osiguranje koji terete statističku jedinicu te obvezno i dopunsko osiguranje poslodavca. Drugim riječima, troškove osoblja čine bruto plaće i nadnice te doprinosi poslodavca za socijalno osiguranje.

Troškovi osoblja iskazuju se u tri retka, kao ukupni troškovi osoblja (redak 19.) i podijeljeno na bruto plaće i nadnice (redak 20.) te doprinose poslodavca za socijalno osiguranje (redak 21.), u skladu s raščlambom iz SBS-*recasta* EU-a, iz koje su preuzete i njihove definicije.

U retku 19. ⇒ UKUPNO, iskazuju se ukupni **troškovi osoblja** u tis. kuna, a čini ih zbroj iznosa obračunanih za bruto plaće i nadnice (redak 20.) i doprinosa poslodavca za socijalno osiguranje (redak 21.) u izvještajnom razdoblju, bez obzira na to jesu li u stvarnosti isplaćene u toj godini ili nisu.

Ukupni troškovi osoblja sadrže tri glavne komponente:

- ✓ bruto plaće i nadnice koje se isplaćuju zaposlenim osobama u gotovini ili naturi
- ✓ doprinose za socijalnu sigurnost, poreze na plaću i druge iznose koje plaća zaposlena osoba, a koje poslodavac zadržava i neposredno uplaćuje ustanovama za socijalno osiguranje, poreznim ustanovama i drugim ustanovama u ime zaposlenih osoba
- ✓ doprinose poslodavca za socijalnu sigurnost koje plaća u svoje ime.

Ukupne troškove osoblja treba iskazati za poduzeće sveukupno, za industrijske lokalne JVD-e i za dijelove koji su obavljali neindustrijske djelatnosti – ukupno, prema Općim uputama za ispunjavanje tablica IND-21/SPS obrasca (vidi poglavlje III. C).

U retku 20. ⇒ bruto plaće i nadnice²⁹⁾, u tis. kuna, treba iskazati kao ukupno obračunane iznose bruto plaća i nadnica u izvještajnoj godini, bez obzira na to jesu li u stvarnosti isplaćene u toj godini ili nisu. Iskazuju se za poduzeće sveukupno, za industrijske lokalne JVD-e i za dijelove koji su obavljali neindustrijske djelatnostima ukupno prema Općim uputama za ispunjavanje tablica IND-21/SPS obrascu (vidi poglavlje III. C).

Bruto plaće i nadnice **definirane su** kao ukupna naknada u novcu ili u naturi isplaćena svim zaposlenim osobama na platnoj listi poduzeća/izvještajne jedinice kao naknada za izvršen rad u izvještajnoj godini, bez obzira na način i vrstu isplate, tj. je li isplata bazirana na radnom vremenu, outputu ili radu po komadu i bez obzira na to je li isplata bila redovita ili nije.

²⁸⁾ U skladu s definicijom SBS-*recast* varijable "Personnel costs" (13 31 0)

²⁹⁾ U skladu s definicijom SBS-*recast* varijable "Wages and salaries" (13 32 0)

Bruto plaće i nadnice **sadrže** sljedeće vrijednosti:

- ✓ naknade koje se isplaćuju svim zaposlenim osobama na platnoj listi, u gotovini ili naturi
- ✓ doprinose za sve vrste socijalne sigurnosti (bolovanja, nesreće na radu, rodni dopust i drugi, bez obzira na to jesu li obvezni, kolektivni, posebno ugovoreni ili su na dobrovoljnoj bazi), poreze na dohodak i druge poreze te sve druge iznose koje plaćaju zaposlenici, a koje u pravilu poslodavac izdvaja iz njihovih bruto plaća i nadnica te ih neposredno uplaćuje ustanovama za socijalno osiguranje, poreznim ustanovama itd. u ime zaposlenika
- ✓ sve povlastice, povišice, nagrade, "13. plaće", otpremnine, najamnine, prijevozne troškove, naknade za rad izvan kuće (terenski dodatak, naknada za odvojeni život), obiteljske dozvole rada, provizije i druge izvanredne naknade koje su obračunane zaposlenim osobama u izvještajnoj godini
- ✓ iznose obračunane za godišnje odmore, državne praznike, stanke za odmor i iznose obračunane zaposlenim osobama za vrijeme provedeno na službenom putu u izvještajnoj godini.

Bruto plaće i nadnice **ne uključuju** doprinose za socijalno osiguranje koje plaća poslodavac ni plaćanja posrednicima u agencijama za zapošljavanje.

U retku 21. ⇒ doprinosi poslodavca za socijalno osiguranje³⁰⁾, u tis. kuna, treba iskazati ukupno obračunane vrijednosti doprinosa poslodavca za vlastitu socijalnu sigurnost u izvještajnoj godini koji terete statističku jedinicu. Doprinosi za socijalnu sigurnost poslodavca uključuju sve obračunane doprinose za njegovu mirovinu, bolovanja, rodni dopust, invalidnost, nezaposlenost, nesreće na radu, profesionalne bolesti, obiteljske dozvole i sve druge doprinose za socijalnu sigurnost poslodavca, bez obzira na to jesu li obvezni, kolektivni, posebno ugovoreni ili su na dobrovoljnoj bazi.

Ovdje se **ne iskazuju** obračunani iznosi tj. doprinosi koje plaća poslodavca za bilo koju vrstu socijalnog osiguranja u ime zaposlenih osoba koji se iskazuju zajedno s bruto plaćama i nadnicama zaposlenih osoba (redak 20.), prema ovim Statističkim standardima.

Broj zaposlenih³¹⁾ – godišnji prosjek ⇒ redci 22. do 24.

U redcima 22. do 24. iskazuje se **prosječan godišnji broj zaposlenih osoba** na razini izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika – ukupno, po svim lokalnim JVD-ima poduzeća/obrtnika i za neindustrijske djelatnosti – ukupno, u izvještajnoj godini.

Za iskazivanje podataka za UKUPNO (redak 22.) zaposlene osobe u PODUZEĆU/OBRRTNIKU – UKUPNO treba se držati sljedećih pravila:

- ✓ u stupcu za PODUZEĆE/OBRRTNIKA – UKUPNO iskazuje se broj svih zaposlenih osoba izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika bez obzira na to jesu li obavljali industrijsku djelatnost ili neindustrijsku djelatnost uključujući zaposlene osobe u upravi te bez obzira na to jesu li zasnovale radni odnos s izvještajnom jedinicom/poduzećem/obrtnikom na određeno ili neodređeno vrijeme te rade li puno ili nepuno radno vrijeme.
- ✓ u stupcima za industrijske lokalne JVD-e izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika iskazuju se samo zaposlenici koji su se bavili industrijskim djelatnostima poduzeća/obrtnika i razvrstavaju se po vrstama na razini industrijskih skupina djelatnosti NKD-a 2007. (05. 1 do 39.0) i po lokaciji – županijama. Ovdje treba pribrojiti i zaposlene osobe koje su obavljale pomoćne poslove (npr. računovodstveni poslovi, pravni, elektronička obrada podataka i slično) proporcionalno njihovu udjelu u obavljenim poslovima za pojedini industrijski lokalni JVD (vidi Opća pravila za ispunjavanje tablica obrasca IND-21/SPS, III. C).

Ako u izvještajnoj jedinici/poduzeću/obrtniku isti zaposlenici izrađuju industrijske proizvode ili vrše industrijske usluge iz nekoliko različitih industrijskih skupina djelatnosti NKD-a 2007. na istom lokalitetu – županiji, izvještajna jedinica treba odrediti koeficijente

³⁰⁾ U skladu s definicijom SBS-recast dijela varijable "Employer's social security costs" (13 31 0)

³¹⁾ U skladu s definicijama iz ESA-e 95 (11.11-11.16) i Eurostata (SBS-recast)

za određivanje broja zaposlenika prema vrstama industrijskih skupinama djelatnosti NKD-a 2007. koje je obavljala u izvještajnoj godini, prema obujmu izvršenih poslova. Broj zaposlenih osoba koje su obavljale pomoćne poslove za industrijske vrste djelatnosti treba pribrojiti industrijskim lokalnim JVD-ima, proporcionalno obujmu izvršenih poslova. Ako se izvještajna jedinica/poduzeće/obrtnik koristi nekim drugim metodama obračuna, može ih primijeniti i u ovom slučaju (npr. nekoliko pogona iste izvještajne jedinice odredilo je za svoje potrebe koeficijente za obračunavanje udjela za svaki svoj pogon za potrebe financiranja pomoćnih službi i slično).

- ✓ za NEINDUSTRIJSKE DJELATNOSTI PODUZEĆA/OBRTRNIKA – UKUPNO iskazuju se podaci u posljednjem stupcu (šifra "99999"). Ovdje treba iskazati, osim lako prepoznatljivih zaposlenih osoba u neindustrijskim djelatnostima izvještajne jedinice prema kriterijima NKD-a 2007., i zaposlene osobe u maloprodaji koje su prodavale vlastite proizvode, zaposlene osobe koje su se bavile prijevozom izvan kruga poduzeća, zaposlene osobe u restoranima poduzeća/obrtnika i slično. Često pomoćne službe izvještajnih jedinica ne obavljaju pomoćne poslove samo za industrijske vrste djelatnosti (npr. elektronička obrada podataka ili računovodstveni poslovi i sl.) nego i za neindustrijske djelatnosti, a često i na temelju ugovora za treće osobe. U navedenim i sličnim slučajevima u NEINDUSTRIJI treba iskazati i dio zaposlenih osoba pomoćnih službi razmjerno opsegu izvršenih poslova za neindustrijske djelatnosti izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika – ukupno.

Podaci o broju zaposlenih u izvještajnoj jedinici iskazuju se za izvještajnu godinu kao godišnji prosjek, a osim za UKUPNO (redak 22.), iskazuju se i posebno za plaćene zaposlenike (redak 23.) i za neplaćene zaposlenike (redak 24.), čiji zbroj mora biti jednak podatku pod UKUPNO (redak 22.) na razini svih statističkih jedinica izvještajne jedinice.

Način izračuna prosječnog broja zaposlenika

Godišnji prosječan broj zaposlenih osoba dobiva se zbrajanjem odrađenih efektivnih sati rada svih zaposlenih osoba unutar poduzeća/izvještajne jedinice za određeno razdoblje i njihovim dijeljenjem s ostvarenim godišnjim odrađenim efektivnim satima po jednoj zaposlenoj osobi koja je radila cijele izvještajne godine. Ukupno odrađeni efektivni sati ne obuhvaćaju plaćene godišnje odmori, državne praznike ili bolovanja, stanke za odmor te vrijeme provedeno na putu između stana i posla, čak i kada je plaćeno.

U retku 22. ⇒ UKUPNO³²⁾, iskazuje se ukupan **broj zaposlenih osoba** koje rade u izvještajnoj jedinici/poduzeću/obrtniku uključujući vlasnike i njihove partnere koji redovito rade u izvještajnoj jedinici te neplaćene članove njihove obitelji. Uključuju se i osobe koje rade izvan poduzeća/obrtnika od kojeg su plaćeni (npr. zastupnici prodaje, osoblje na isporuci, osobe na održavanju i popravcima). Ovdje treba uključiti i zaposlene osobe koje su na bolovanju, porodnom dopustu, osobe koje štrajkuju i osobe koje su iz bilo kojeg razloga odsutne s posla, do prekida radnog odnosa, osim onih koje su odsutne na neodređeno razdoblje. Uključene su i osobe na određeno vrijeme i sve osobe koje su bile na platnoj listi poduzeća/obrtnika, npr. vježbenici, sezonski radnici i kućanstva (kada su radila za poduzeće) u izvještajnoj godini. U ukupan broj treba uključiti i osobe koje su radile kao volonteri, bez obzira na to što nisu primile naknadu za svoj rad.

Ukupan broj zaposlenih osoba ne uključuje osobe koje su bile poslane na rad od drugih poduzeća/izvještajnih jedinica (i na njihovoj su platnoj listi), osobe koje rade na održavanju i popravcima u ime drugih izvještajnih jedinica/poduzeća/obrtnika ni osobe koje su u obveznoj vojnoj službi u izvještajnoj godini.

U retku 23. ⇒ plaćeni zaposlenici³³⁾, iskazuju se podaci o broju zaposlenika koji rade u izvještajnoj jedinici/poduzeću/obrtniku i za svoj rad primaju naknadu u novcu ili naturi. Podatke treba iskazati za sve osobe koje su zasnovale radni odnos s poslodavcem tog poduzeća/obrtnika, na određeno ili neodređeno vrijeme, neovisno o duljini radnog vremena ili vlasništvu poslovnog subjekta. Ovdje se uključuju i osobe koje su radile kao vježbenici, osobe na porodnom dopustu ili

³²⁾ U skladu s definicijom SBS-recast varijable "Number of persons employed" (16 11 0)

³³⁾ U skladu s definicijom SBS-recast varijable "Number of employees" (16 13 0)

bolovanju te osobe koje su iz bilo kojeg razloga odsutne s posla, sve do prekida radnog odnosa. U zaposlene osobe također treba uključiti i sve osobe koje su povremeno obavljale poslove na temelju ugovora o djelu ili autorskog ugovoru te osobe koje su prema formalnom statusu umirovljenici, nezaposleni ili redoviti studenti, a radile su kao vanjski suradnici u izvještajnoj godini. U zaposlenike treba iskazati i osobe koje su radile u vlastitoj izvještajnoj jedinici/poduzeću/obrtu u izvještajnoj godini.

U retku 24. ⇒ neplaćeni zaposlenici³⁴⁾, iskazuje se prosječan broj neplaćenih zaposlenih osoba, a uključene su sljedeće kategorije zaposlenika:

- ✓ **samozaposleni** – iskazuju se poslodavci koji su upravljali izvještajnom jedinicom/poduzećem/obrtom i zapošljavali jednu ili više osoba. Ovdje treba iskazati i sve osobe koje su radile za vlastiti račun i uopće nisu zapošljavale druge osobe u izvještajnoj godini.
- ✓ **pomažući članovi obitelji** – iskazuju se osobe koje nisu zaposlene osobe (vidi objašnjenje za redak 23) niti su samozaposlene prema gornjoj definiciji, ali su u izvještajnoj godini radile u poduzeću/obrtu koje je u vlasništvu člana obitelji.

Pod neplaćenim pomažućim članovima obitelji podrazumijevamo samo osobe koje redovito rade za izvještajnu jedinicu/poduzeće/obrt, ali s njom nemaju ugovorni odnos i ne primaju određenu naknadu za svoj rad, uz uvjet da nisu uključene na platnu listu nekoga drugog poduzeća/obrtu u okviru svoga glavnog zaposlenja.

Ovdje treba također uključiti osobe koje su radile kao volonteri u izvještajnoj jedinici/ poduzeću/ obrtu u izvještajnoj godini i koje za svoj rad nisu primile naknadu.

Tablica 2. Unutarjedinčni primici i isporuke lokalnih JVD-a istog poduzeća/obrtu³⁵⁾

Ovdje se iskazuju vrijednosti u tis. kuna unutarjedinčnih primitaka i unutarjedinčnih isporuka koje su se odvijale između **industrijskih** lokalnih JVD-a istog poduzeća/obrtu u izvještajnoj godini. Tablica 2. uvedena je isključivo radi ispravnog vrednovanja intermedijarne potrošnje i prihoda od prodaje proizvoda na razini industrijskih lokalnih JVD-a.

Pri iskazivanju podataka u ovoj tablici treba se pridržavati Općih pravila za ispunjavanje tablica obrasca IND-21/SPS (vidi točku III. C). Podaci se iskazuju za vrijednost međusobnih primitaka ili isporuka industrijskih lokalnih JVD-a istog poduzeća/obrtu, u odnosu na podatke iskazane u tablici 1. u stupcima za industrijske lokalne JVD-e.

Ovdje treba primijeniti sljedeća pravila obračunavanja:

- ✓ razlika podatka iskazanog u tablici 1. redak 3. Intermedijarna potrošnja – UKUPNO po industrijskim lokalnim JVD-ima (zbroj) i podataka za PODUZEĆE/OBRT – UKUPNO, treba uvijek biti jednaka podatku iskazanome u tablici 2., u retku 1.
- ✓ razlika podatka iskazanog u tablici 1., u retku 6. Prihodi od prodaje proizvoda – UKUPNO po industrijskim lokalnim JVD-ima (zbroj) i podataka za PODUZEĆE /OBRTNIK – UKUPNO treba uvijek biti jednaka podatku iskazanom u tablici 2. u retku 2.

U retku 1. ⇒ Vrijednost dobara i usluga koje su nabavljene od drugih lokalnih JVD-a iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika u izvještajnoj godini (unutarjedinčni primici), iskazuje se vrijednost sitnog alata manje vrijednosti koji se koristio za relativno jednostavne operacije (npr. pile, čekići, odvijači i ostali ručni alat, mali uređaji poput džepnih kalkulatora i slično). Prema normama ESA-e 95, treba uključiti sve izdatke za trajna dobra čija vrijednost nije veća od 500 Eura po komadu. Ovdje treba iskazati i vrijednost izvršenoga tekućeg održavanja strojeva i uređaja. Dakle, ovdje se iskazuje vrijednost primitaka koju su industrijskim lokalnim JVD-ima isporučili drugi industrijski lokalni JVD-a istog poduzeća/obrtnika.

U retku 2. ⇒ Vrijednost dobara i usluga koji su isporučeni drugim lokalnim JVD-ima iste izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnika u izvještajnoj godini (unutarjedinčne isporuke),

³⁴⁾ U skladu s definicijom SBS-recast varijable "Unpaid workers" (16 11 0)

³⁵⁾ U skladu s tretiranjem isporuka i primitaka između lokalnih JVD-a istog poduzeća/obrtnika (*inter-unit consumption*) iz ESA-e 95

obuhvaća se isti sadržaj kao i u retku 1., s tim da se ovdje iskazuje vrijednost isporuka koju su industrijski lokalni JVD-i isporučili drugim industrijskim lokalnim JVD-ima istog poduzeća/obrtnika.

Tablica 3. Prihod – ukupno neindustrijske djelatnosti poduzeća/obrta u izvještajnoj godini, izraženo u tis. kuna

Ovdje izvještajne jedinice/poduzeća/obrtnici iskazuju podatke o **ukupnom neindustrijskom prihodu** odnosno prihodu svojih neindustrijskih dijelova u tis. kuna, koji su iskazali u zadnjem stupcu tablice 1. pod šifrom 99999 za poduzeće/obrt – ukupno u recima 6., 8. i 9. Ukupan neindustrijski prihod izvještajne jedinice/ poduzeća/obrtnika raščlanjuju u tablici 3. prema slijedećim grupacijama područja NKD-a 2007. po redovima tablice:

- redak 1. Poljoprivreda (A) ako je neindustrijski prihod ostvaren iz djelatnosti NKD-a 2007. u odjeljcima: 01 do 03
- redak 2. Graditeljstvo (F) ako je neindustrijski prihod ostvaren iz djelatnosti NKD-a 2007. u odjeljcima: 41 do 43
- redak 3. Trgovina – preprodaja (G) ako je neindustrijski prihod ostvaren iz djelatnosti NKD-a 2007. u odjeljcima: 45 – 47 (iz retka 8. zadnjeg stupca tablice 1). Ovdje treba paziti da se iskažu podaci samo za trgovinu nevlastitim proizvodima (kupnja radi preprodaje) izvještajne jedinice, jer u protivnom se ona smatra pomoćnom djelatnošću industrije te se ne iskazuje ovdje (već pod industrijske lokalne JVD-e)
- redak 4. Usluge (H do N i 95) ako je neindustrijski prihod ostvaren iz djelatnosti NKD-a 2007. u odjeljcima: 49 do 82 i 95 (pokriveno SBS-R)
- redak 5. Ostala područja (O do T, osim 95) ako je neindustrijski prihod ostvaren iz djelatnosti NKD-a 2007. u odjeljcima: 84 do 98, osim 95
- tablica 6. UKUPNO – neindustrija, zbroj je podataka u redovima od 1. do 5. tablice 3. Ovdje vrijedi pravilo da podatak u tablici 3. u retku 6. pod UKUPNO – neindustrija treba biti jednak zbroju podataka u recima 6., 8. i 9. iz zadnjeg stupca tablice 1. sa šifrom 99999.

ANKETA: E-POSLOVANJE IZVJEŠTAJNE JEDINICE

E-POSLOVANJE U IZVJEŠTAJNOJ GODINI

Ovdje se podaci iskazuju upisivanjem križića u predviđeno polje kod ispravnog odgovora. Sve podatke treba iskazati na razini izvještajne jedinice odnosno poduzeća/obrtnika odgovaranjem na pitanja o elektroničkom poslovanju, izborom između ponuđena dva moguća odgovora DA ili NE.

Treba odgovoriti na sljedeća pitanja:

a) Imate li adresu elektroničke pošte? DA NE

b) Imate li internetske stranice? DA NE

c) Ako imate, upišite adresu: **http://www.** _____

http:// _____

U točki c) treba upisati adresu internetskih stranica izvještajne jedinice. Na obrascu IND-21/SPS ponuđene su dvije mogućnosti, s već unaprijed otisnutom oznakom za uobičajen početak adresa internetskih stranica: <http://www>. ili <http://>. Ako adresa internetske stranice izvještajne jedinice ne počinje slovnim oznakama www, treba upisati samo nastavak adrese internetske stranice, a ne adresu u cijelosti (npr. za adresu internetske stranice DZS-a treba dopisati [dzs.hr](http://www.dzs.hr) iako je cijela adresa <http://www.dzs.hr>).

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ovim Statističkim standardima za Strukturno-poslovno istraživanje industrije (IND-21/SPS/G) za 2008. prestaju vrijediti Statistički standardi za Strukturno-poslovno istraživanje industrije (IND-21/SPS), objavljeni u Narodnim novinama br. 40/05. od 29. ožujka 2005.

Statistički standardi za Strukturno-poslovno istraživanje industrije (IND-21/SPS/G) za 2008., zajedno s obrascem za IND-21/SPS/G istraživanje, Listom naziva i brojčanog označavanja županija (lokaliteta) za IND-21/SPS/G istraživanje, Tablicom sektora industrije po NKD-u 2007. i Korespondentnom tablicom NKD 2007. ↔ NKD 2002. koji se nalaze u dodatku 1., dodatku 2., dodatku 3. i dodatku 4. ovih Statističkih standarda primjenjuju se danom objave u Narodnim novinama.

Klasa: 954-02/09-01/87

Ur. broj: 555-03-02-09-01

Zagreb, 15. travnja 2009.

RAVNATELJ

mr. sc. IVAN KOVAČ

Dodatak 1.: obrazac IND-21/SPS

Dodatak 2.: Lista naziva i brojčanog označavanja županija (lokaliteta) za IND-21/SPS/G istraživanje

Dodatak 3.: Tablica sektora industrije po NKD-u 2007. za IND-21/SPS/G istraživanje

Dodatak 4.: Korespondentna tablica NKD 2007. ↔ NKD 2002.

STRUKTURNO-POSLOVNO ISTRAŽIVANJE INDUSTRIJE ZA 2008.

Obveza podnošenja izvještaja temelji se na članku 38. Zakona o službenoj statistici (NN, br. 103/03.). Odbijanje davanja podataka, davanje nepotpunih i netočnih podataka ili nedavanje podataka u propisanom roku povlači kaznene odredbe iz članaka 69. i 70. navedenog Zakona.

Podaci koje dajete u ovom izvještaju koristit će se isključivo za statističke svrhe i neće se objavljivati kao pojedinačni.

Vrsta
posla 1 1 6 5 (4)

Razdoblje 0 1 (6)

Godina 2 0 0 8 (8)

RB poduzeća iz adresara (14)

1. PODACI O IZVJEŠTAJNOJ JEDINICI KOJA PODNOSI IZVJEŠTAJ (PRAVNOJ OSOBI I OBRTNIKU)

a) IME (tvrtka/obrt) _____

b) MATIČNI BROJ IZ REGISTRA POSLOVNIH SUBJEKATA/OBRTNOG REGISTRA _____ (22)
MB

c) SJEDIŠTE (tvrtka/obrt): Županija _____

Grad/općina _____ Naselje _____

Ulica i broj _____ Telefon _____

d) DJELATNOST (razred) _____ (14)
prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti) – NKD 2007. (NN, br. 58/07. i 72/07.)

Poštovani,

Struktorno-poslovno istraživanje industrije za 2008. (IND-21/SPS) treba osigurati informacije o strukturi industrijskog sektora gospodarstva (područja B, C, D i E prema NKD-u 2007.), karakteristike poduzeća koja ga izvode, njihovu internu strukturu i konkurentnost te razvoj sektora industrije na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Istraživanje IND-21/SPS također treba osigurati primjenu Uredbe o struktorno-poslovnim statistikama (*Structural Business Statistics – SBS*) EU-a u dijelu koji se odnosi na sektor industrije. U prvoj fazi uvođenja, koja je počela još 1998., uvedena su agregirana obilježja, odnosno elementi računa proizvodnje industrije. Cjelovita primjena Uredbe o struktorno-poslovnim statistikama EU-a planirana je u 2009., kada se predviđa provedba SPS istraživanja za sve poslovne djelatnosti na integriran način.

Istraživanjem IND-21/SPS za 2008. stoga se prikupljaju financijski (vrijednosni) pokazatelji o elementima računa proizvodnje, bruto plaće i nadnice te prirodni pokazatelji o zaposlenosti. Pojedina obilježja koja se iskazuju vrijednosno nisu definirana u skladu s pozitivnim pravnim propisima o računovodstvu Republike Hrvatske (npr. intermedijarna potrošnja). Razlike su rezultat usklađivanja sadržaja statističkih istraživanja Republike Hrvatske s europskim statističkim standardima, što je obveza i zadatak službene statistike Republike Hrvatske u procesu usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a u sklopu pregovora za pristupanje u EU.

Istraživanje IND-21/SPS za 2008. provodi se prema novim Statističkim standardima za Struktorno-poslovno istraživanje industrije (IND-21/SPS), objavljenima u Narodnim novinama uz izmjene i dopune koje su rezultat usklađivanja s novim klasifikacijskim sustavom temeljenim na NKD-u 2007. Promjene se odnose, osim na pregrupiranje djelatnosti i promjene šifarskog sustava, i na proširenje obuhvata sektora industrije u ovom istraživanju na poduzeća koja se bave opskrbom vode: uklanjanjem otpadnih voda, gospodarenjem otpadom te djelatnostima sanacije okoliša (područje E prema NKD-u 2007)

Izvještajne jedinice istraživanja IND-21/SPS za 2008. jesu trgovačka društva, druge pravne osobe i obrtnici prema adresaru statističkih jedinica – IND-21/SPS-a 2008. ako im je određena glavna djelatnost u industriji (odjelci djelatnosti 05 do 39 prema NKD-u 2007.) na temelju statističkih izvora i/ili iz administrativnih izvora.

Rok za dostavu ispunjenog obrasca IND-21/SPS za 2008. u Državni zavod za statistiku jest 25. svibnja 2009. Statističke standarde za istraživanje IND-21/SPS za 2008., osim u Narodnim novinama, možete naći na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku: <http://www.dzs.hr>.

Za sve eventualne nejasnoće pri iskazivanju podataka u ovom istraživanju možete se konzultirati s uredom državne uprave u vašoj županiji – uredom za statistiku ili izravno s Državnim zavodom za statistiku Republike Hrvatske, Statistika industrije i energije, na telefon: (01) 4806-173 i 4806-210, telefaksom: 4873-658 ili elektroničkom poštom: malezj@dzs.hr i pugarj@dzs.hr.

Zahvaljujemo na suradnji.

TABLICA 1. ELEMENTI RAČUNA PROIZVODNJE, TROŠKOVI OSOBLJA I BROJ ZAPOSLENIH U 2008. PREMA NKD-u 2007.

u tis. kuna

1. Naziv		PODUZEĆE/OBRTNIK UKUPNO (industrijske i neindustrijske) djelatnosti ¹⁾	INDUSTRIJSKI lokalni JVD-i, NKD 2007. područja B, C, D i E (skupine od 05.1 do 39.0) prema adresaru IND-21/SPS za 2008.										NEINDUSTRIJSKE DJELATNOSTI PODUZEĆA/ OBRTNIKA – UKUPNO ²⁾ (područja A, F do T)										
			Naziv i šifra lokalnih JVD-a (redni broj županije i skupine djelatnosti NKD-a 2007.)																				
2.		0 0 0 0 0 0										9 9 9 9 9											
3.	Intermedi- jarna potrošnja	Repro- dukcijski materijal	UKUPNO	2		2		2		2		2		2		2		2		2		(28)	
4.			Od toga uvozni	(23)																		(38)	
5.			Ostala intermedijarna potrošnja																				(48)
6.	Prihodi od prodaje proizvoda i usluga	UKUPNO																				(58)	
7.		Od toga izvoz																					(68)
8.	Ostali prihodi	Od preprodaje roba i usluga																				(78)	
9.		Ostali prihodi																					(88)
10.	PDV i drugi odbitni porezi tipa PDV-a	PDV, ukupno obračunano u zemlji																				(98)	
11.		Povrat poreza, na osnovi izvoza																					(108)
12.	Ostali porezi na proizvod- nju i uvoz, osim PDV-a	UKUPNO																				(118)	
13.		Porezi i pristojbe na uvoz i ost. porezi na proizvode																					(128)
14.		Ostali porezi na proizvodnju																					(138)
15.	Subvencije i dotacije	Na proizvode																				(148)	
16.		Ostale: na proizvodnju																					(158)
17.	Stanje zaliha proizvoda i nedovršene proizvodnje	01. 01. 2008.																				(168)	
18.		31. 12. 2008.																					(178)
																						(188)	

IND-21/SPS

ANKETA: e-POSLOVANJE IZVJEŠTAJNE JEDINICE

5

(23
)

4. e-POSLOVANJE U 2008.

(na pitanja a) i b) odgovara se upisivanjem križića ☒ u predviđeno polje kod ispravnog odgovora)

a) Ima li vaša izvještajna jedinica adresu elektroničke pošte? DA NE (24)

b) Ima li vaša izvještajna jedinica internetske stranice? DA NE (25)

c) Ako imate internetske stranice, upišite adresu: **http://www.** _____ (95)
http:// _____ (170)

VAŽNE NAPOMENE ZA ISPUNJAVANJE OBRASCA IND-21/SPS:

- ✓ Svaka izvještajna jedinica (pravna osoba i obrtnik) treba **prema adresaru za IND-21/SPS za 2008.** ispuniti na obrascu IND-21/SPS po jednu **tablicu 1.** za poduzeće ukupno, po industrijskim lokalnim jedinicama prema vrsti djelatnosti (industrijskim lokalnim JVD-ima) i za neindustrijske djelatnosti UKUPNO.
- ✓ **Tablicu 2.** na obrascu IND-21/SPS po pravilu ispunjava izvještajna jedinica – poduzeća/obrtnici **s više od jedne** industrijske lokalne jedinice prema vrsti djelatnosti (industrijskih lokalnih JVD-a) za međusobne primitke/ispоруke.
- ✓ **Tablicu 3.** na obrascu IND-21/SPS ispunjava izvještajna jedinica – poduzeća/obrtnici za svoje **neindustrijske djelatnosti**, ako su iskazane u zadnjem stupcu tablice "99999", **razvrstane** po neindustrijskim djelatnostima.
- ✓ Podaci koji se upisuju u tablicu 1. od retka 3. do retka 21., u tablicu 2. i tablicu 3. iskazuju se **vrijednosno** u tisućama kuna, bez decimala.
- ✓ Podaci se iskazuju **naturalno** u tablici 1. za prosječan broj zaposlenih i prema obilježjima u redcima 22 do 24.
- ✓ **Treba obvezatno ispuniti podatke za sve statističke jedinice (poduzeće i sve industrijske lokalne JVD-e) koje su navedene u adresaru za IND-21/SPS za 2008.**
- ✓ **Anketu o e-poslovanju** poduzeće/obrtnik treba ispuniti na razini izvještajne jedinice.
- ✓ Izvještaj se ispunjava u **tri primjerka**, od kojih dva dostavljate statističkoj službi u vašoj županiji, a jedan ostaje vama kao dokument.

VAŠI KOMENTARI, PRIMJEDBE I PRIJEDLOZI

Molimo da sve komentare, primjedbe i prijedloge u vezi s vašim podacima ili eventualne probleme u vezi s popunjavanjem obrasca IND-21/SPS upišete u ovaj okvir velikim tiskanim slovima. Ako ste prestali s radom ili se uopće niste bavili industrijskom djelatnošću tijekom 2008., uz napomenu pošaljite i službeni dopis.

Dodatak 2.

Lista naziva i broječanog označavanja županija (lokaliteta) za istraživanje IND-21/SPS/G

Šifra	Naziv
01	Zagrebačka županija
02	Krapinsko-zagorska županija
03	Sisačko-moslavačka županija
04	Karlovačka županija
05	Varaždinska županija
06	Koprivničko-križevačka županija
07	Bjelovarsko-bilogorska županija
08	Primorsko-goranska županija
09	Ličko-senjska županija
10	Virovitičko-podravska županija
11	Požeško-slavonska županija
12	Brodsko-posavska županija
13	Zadarska županija
14	Osječko-baranjska županija
15	Šibensko-kninska županija
16	Vukovarsko-srijemska županija
17	Splitsko-dalmatinska županija
18	Istarska županija
19	Dubrovačko-neretvanska županija
20	Međimurska županija
21	Grad Zagreb
30	Slobodne zone Republike Hrvatske

Lista naziva i broječanog označavanja županija (lokaliteta) za istraživanje IND-21/SPS/G (u daljem tekstu: Lista) sadrži internu broječanu oznaku za svaku županiju prema teritorijalnom ustroju RH (Zakon o područjima županija, gradova i općina u RH, NN, br. 10/97., 124/97., 68/98.). Koristi se za popunjavanje identifikacijskih podataka o statističkim jedinicama istraživanja IND-21/SPS za 2008. u zaglavlju tablice 1. obrazaca IND-21/SPS, tj. za jednoznačno identificiranje obilježja lokaliteta industrijskih lokalnih jedinica za koju izvještajna jedinica iskazuje podatke.

Lista naziva i broječanog označavanja županija (lokaliteta) izrađen je isključivo za prikupljanje, obradu i objavljivanje (diseminaciju) podataka istraživanja IND-21/SPS/G za izvještajnu godinu.

Dodatak 3.**Tablica 1. Lista naziva i brojčanog označavanja skupina djelatnosti NKD-a 2007. za istraživanje IND-21/SPS/G za 2008. – INDUSTRIJSKE DJELATNOSTI**

Područja	Skupine	Naziv područja i skupina NKD-a 2007.
B		RUDARSTVO I VAĐENJE
	05.1	Vađenje kamenog ugljena
	05.2	Vađenje lignita
	06.1	Vađenje sirove nafte
	06.2	Vađenje prirodnog plina
	07.1	Vađenje željeznih ruda
	07.2	Vađenje ruda obojenih metala
	08.1	Vađenje kamena, pijeska i gline
	08.9	Rudarstvo i vađenje, d. n.
	09.1	Pomoćne djelatnosti za vađenje nafte i prirodnog plina
	09.9	Pomoćne djelatnosti za ostalo rudarstvo i vađenje
C		PRERADIVAČKA INDUSTRIJA
	10.1	Prerada i konzerviranje mesa i proizvodnja mesnih proizvoda
	10.2	Prerada i konzerviranje riba, rakova i školjki
	10.3	Prerada i konzerviranje voća i povrća
	10.4	Proizvodnja biljnih i životinjskih ulja i masti
	10.5	Proizvodnja mliječnih proizvoda
	10.6	Proizvodnja mlinskih proizvoda, škroba i škrobnih proizvoda
	10.7	Proizvodnja pekarskih i brašneno-konditorskih proizvoda
	10.8	Proizvodnja ostalih prehrambenih proizvoda
	10.9	Proizvodnja pripremljene hrane za životinje
	11.0	Proizvodnja pića
	12.0	Proizvodnja duhanskih proizvoda
	13.1	Priprema i pređenje tekstilnih vlakana
	13.2	Tkanje tekstila
	13.3	Dovršavanje tekstila
	13.9	Proizvodnja ostalog tekstila
	14.1	Proizvodnja odjeće, osim krznene odjeće
	14.2	Proizvodnja proizvoda od krzna
	14.3	Proizvodnja pletene i kukičane odjeće
	15.1	Štavljenje i obrada kože; proizvodnja putnih i ručnih torba, sedlarskih i remenarskih proizvoda; dorada i bojenje krzna
	15.2	Proizvodnja obuće
	16.1	Piljenje i blanjanje drva
	16.2	Proizvodnja proizvoda od drva, pluta, slame i pletarskih materijala
	17.1	Proizvodnja celuloze, papira i kartona

Područja	Skupine	Naziv područja i skupina NKD-a 2007.
	17.2	Proizvodnja proizvoda od papira i kartona
	18.1	Tiskanje i uslužne djelatnosti povezane s tiskanjem
	18.2	Umnožavanje snimljenih zapisa
	19.1	Proizvodnja proizvoda koksnih peći
	19.2	Proizvodnja rafiniranih naftnih proizvoda
	20.1	Proizvodnja osnovnih kemikalija, gnojiva i dušičnih spojeva, plastike i sintetičkoga kaučuka u primarnim oblicima
	20.2	Proizvodnja pesticida i drugih agrokemijskih proizvoda
	20.3	Proizvodnja boja, lakova i sličnih premaza, grafičkih boja i kitova
	20.4	Proizvodnja sapuna i deterdženata, sredstava za čišćenje i poliranje, parfema i toaletno-kozmetičkih preparata
	20.5	Proizvodnja ostalih kemijskih proizvoda
	20.6	Proizvodnja umjetnih vlakana
	21.1	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda
	21.2	Proizvodnja farmaceutskih pripravaka
	22.1	Proizvodnja proizvoda od gume
	22.2	Proizvodnja proizvoda od plastike
	23.1	Proizvodnja stakla i proizvoda od stakla
	23.2	Proizvodnja vatrostalnih proizvoda
	23.3	Proizvodnja proizvoda od gline za građevinarstvo
	23.4	Proizvodnja ostalih proizvoda od porculana i keramike
	23.5	Proizvodnja cementa, vapna i gipsa
	23.6	Proizvodnja proizvoda od betona, cementa i gipsa
	23.7	Rezanje, oblikovanje i obrada kamena
	23.9	Proizvodnja brusnih proizvoda i nemetalnih mineralnih proizvoda, d. n.
	24.1	Proizvodnja sirovog željeza, čelika i ferolegura
	24.2	Proizvodnja čeličnih cijevi i pribora
	24.3	Proizvodnja ostalih proizvoda primarne prerade čelika
	24.4	Proizvodnja plemenitih i ostalih obojenih metala
	24.5	Lijevanje metala
	25.1	Proizvodnja metalnih konstrukcija
	25.2	Proizvodnja metalnih cisterni, rezervoara i sličnih posuda
	25.3	Proizvodnja parnih kotlova, osim kotlova za centralno grijanje toplom vodom
	25.4	Proizvodnja oružja i streljiva
	25.5	Kovanje, prešanje, štancanje i valjanje metala; metalurgija praha
	25.6	Obrada i prevlačenje metala; strojna obrada metala
	25.7	Proizvodnja sječiva, alata i opće željezne robe
	25.9	Proizvodnja ostalih gotovih proizvoda od metala
	26.1	Proizvodnja elektroničkih komponenata i ploča
	26.2	Proizvodnja računala i periferne opreme

Područja	Skupine	Naziv područja i skupina NKD-a 2007.
	26.3	Proizvodnja komunikacijske opreme
	26.4	Proizvodnja elektroničkih uređaja za široku potrošnju
	26.5	Proizvodnja instrumenata i aparata za mjerenje, ispitivanje i navigaciju; proizvodnja satova
	26.6	Proizvodnja opreme za zračenje, elektromedicinske i elektroterapeutske opreme
	26.7	Proizvodnja optičkih instrumenata i fotografske opreme
	26.8	Proizvodnja magnetskih i optičkih medija
	27.1	Proizvodnja elektromotora, generatora, transformatora te uređaja za distribuciju i kontrolu električne energije
	27.2	Proizvodnja baterija i akumulatora
	27.3	Proizvodnja žice i elektroinstalacijskog materijala
	27.4	Proizvodnja električne opreme za rasvjetu
	27.5	Proizvodnja aparata za kućanstvo
	27.9	Proizvodnja ostale električne opreme
	28.1	Proizvodnja strojeva za opće namjene
	28.2	Proizvodnja ostalih strojeva za opće namjene
	28.3	Proizvodnja strojeva za poljoprivredu i šumarstvo
	28.4	Proizvodnja strojeva za obradu metala i alatnih strojeva
	28.9	Proizvodnja ostalih strojeva za posebne namjene
	29.1	Proizvodnja motornih vozila
	29.2	Proizvodnja karoserija za motorna vozila, prikolica i poluprikolica
	29.3	Proizvodnja dijelova i pribora za motorna vozila
	30.1	Gradnja brodova i čamaca
	30.2	Proizvodnja željezničkih lokomotiva i tračničkih vozila
	30.3	Proizvodnja zrakoplova i svemirskih letjelica te srodnih prijevoznih sredstava i opreme
	30.4	Proizvodnja vojnih borbenih vozila
	30.9	Proizvodnja prijevoznih sredstava, d. n.
	31.0	Proizvodnja namještaja
	32.1	Proizvodnja nakita, imitacije nakita (bižuterije) i srodnih proizvoda
	32.2	Proizvodnja glazbenih instrumenata
	32.3	Proizvodnja sportske opreme
	32.4	Proizvodnja igara i igračaka
	32.5	Proizvodnja medicinskih i stomatoloških instrumenata i pribora
	32.9	Prerađivačka industrija, d. n.
	33.1	Popravak proizvoda od metala, strojeva i opreme
	33.2	Instaliranje industrijskih strojeva i opreme
D		OPSKRBA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, PLINOM, PAROM I KLIMATIZACIJA
	35.1	Proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije
	35.2	Proizvodnja plina; distribucija plinovitih goriva distribucijskom mrežom
	35.3	Opskrba parom i klimatizacija

Područja	Skupine	Naziv područja i skupina NKD-a 2007.
E		OPSKRBA VODOM; UKLANJANJE OTPADNIH VODA, GOSPODARENJE OTPADOM TE DJELATNOSTI SANACIJE OKOLIŠA
	36.0	Skupljanje, pročišćavanje i opskrba vodom
	37.0	Uklanjanje otpadnih voda
	38.1	Skupljanje otpada
	38.2	Obrada i zbrinjavanje otpada
	38.3	Oporaba materijala
	39.0	Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti gospodarenja otpadom

Lista naziva i broječnog označavanja skupina djelatnosti NKD-a 2007. (JVD-a) za istraživanje IND-21/ SPS/G za 2008. i narednih godina sadrži naziv i bročanu oznaku za svaku industrijsku skupinu NKD-a 2007. od 05.1 do 39.0 (NN, br. 58/07. i 72/07.), za iskazivanje podataka u **tablici 1.** Koristi se za određivanje i šifriranje vrste industrijske djelatnosti kojom su se bavile statističke jedinice istraživanja IND-21/SPS/G u izvještajnoj godini, tj. za jednoznačno utvrđivanje obilježja vrsta industrijskih djelatnosti industrijskih JVD-a za koje izvještajna jedinica treba posebno iskazati podatke u kombinaciji s lokalitetom tog JVD-a koji se određuje na razini županija (vidi Dodatak 2.), a naziv i bročana oznaka upisuju se u zaglavlju tablice 1. obrasca IND-21/SPS.

Tablica 2. Lista naziva i broječnog označavanja odjeljaka djelatnosti NKD-a 2007. (JVD-a) za istraživanje IND-21/SPS/G za 2008. – NEINDUSTRIJSKE DJELATNOSTI

Područja	Odjeljci	Naziv područja i odjeljaka NKD-a 2007.
A		POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO
	01	Biljna i stočarska proizvodnja, lovstvo i uslužne djelatnosti povezane s njima
	02	Šumarstvo i sječa drva
	03	Ribarstvo
F		GRAĐEVINARSTVO
	41	Gradnja zgrada
	42	Gradnja građevina niskogradnje
	43	Specijalizirane građevinske djelatnosti
G		TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOČIKALA
	45	Trgovina na veliko i na malo motornim vozilima i motociklima; popravak motornih vozila i motocikala
	46	Trgovina na veliko, osim trgovine motornim vozilima i motociklima
	47	Trgovina na malo, osim trgovine motornim vozilima i motociklima
H		PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE
	49	Kopneni prijevoz i cjevovodni transport
	50	Vodeni prijevoz
	51	Zračni prijevoz
	52	Skladištenje i prateće djelatnosti u prijevozu
	53	Poštanske i kurirske djelatnosti

Područja	Odjeljci	Naziv područja i odjeljaka NKD-a 2007.
I		DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE
	55	Smještaj
	56	Djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića
J		INFORMACIJE I KOMUNIKACIJE
	58	Izdavačke djelatnosti
	59	Proizvodnja filmova, videofilmova i televizijskog programa, djelatnosti snimanja zvučnih zapisa i izdavanja glazbenih zapisa
	60	Emitiranje programa
	61	Telekomunikacije
	62	Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima
	63	Informacijske uslužne djelatnosti
K		FINANCIJSKE DJELATNOSTI I DJELATNOSTI OSIGURANJA
	64	Financijske uslužne djelatnosti, osim osiguranja i mirovinskih fondova
	65	Osiguranje, reosiguranje i mirovinski fondovi, osim obveznoga socijalnog osiguranja
	66	Pomoćne djelatnosti kod financijskih usluga i djelatnosti osiguranja
L		POSLOVANJE NEKRETNINAMA
	68	Poslovanje nekretninama
M		STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI
	69	Pravne i računovodstvene djelatnosti
	70	Upravljačke djelatnosti; savjetovanje u vezi s upravljanjem
	71	Arhitektonske djelatnosti i inženjerstvo; tehničko ispitivanje i analiza
	72	Znanstveno istraživanje i razvoj
	73	Promidžba (reklama i propaganda) i istraživanje tržišta
	74	Ostale stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
	75	Veterinarske djelatnosti
N		ADMINISTRATIVNE I POMOĆNE USLUŽNE DJELATNOSTI
	77	Djelatnosti iznajmljivanja i davanja u zakup (leasing)
	78	Djelatnosti zapošljavanja
	79	Putničke agencije, organizatori putovanja (turoperatori) i ostale rezervacijske usluge te djelatnosti povezane s njima
	80	Zaštitne i istražne djelatnosti
	81	Usluge u vezi s upravljanjem i održavanjem zgrada te djelatnosti uređenja i održavanja krajolika
	82	Uredske administrativne i pomoćne djelatnosti te ostale poslovne pomoćne djelatnosti
O		JAVNA UPRAVA I OBRANA; OBVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE
	84	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje
P		OBRAZOVANJE
	85	Obrazovanje

Područja	Odjeljci	Naziv područja i odjeljaka NKD-a 2007.
Q		DJELATNOSTI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I SOCIJALNE SKRBI
	86	Djelatnosti zdravstvene zaštite
	87	Djelatnosti socijalne skrbi sa smještajem
	88	Djelatnosti socijalne skrbi bez smještaja
R		UMJETNOST, ZABAVA I REKREACIJA
	90	Kreativne, umjetničke i zabavne djelatnosti
	91	Knjižnice, arhivi, muzeji i ostale kulturne djelatnosti
	92	Djelatnosti kockanja i klađenja
	93	Sportske djelatnosti te zabavne i rekreacijske djelatnosti
S		OSTALE USLUŽNE DJELATNOSTI
	94	Djelatnosti članskih organizacija
	95	Popravak računala i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo
	96	Ostale osobne uslužne djelatnosti
T		DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KAO POSLODAVACA; DJELATNOSTI KUĆANSTAVA KOJA PROIZVODE RAZLIČITU ROBU I OBAVLJAJU RAZLIČITE USLUGE ZA VLASTITE POTREBE
	97	Djelatnosti kućanstava koja zapošljavaju poslugu
	98	Djelatnosti privatnih kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe

Lista naziva i brojanog označavanja odjeljaka djelatnosti NKD-a 2007. za istraživanje IND-21/SPS/G za 2008. i narednih godina sadrži naziv i brojčanu oznaku za svaki neindustrijski odjeljak NKD-a 2007. od 01 do 03 i od 41. do 98 (NN, br. 58/07. i 72/07.), za iskazivanje podataka u **tablici 1.** zadnji stupac pod 99999 i tablici 3. (reci 1. do 5.). Koristi se za određivanje neindustrijskih djelatnosti kojom su se bavile izvještajne jedinice u istraživanju IND-21/SPS/G u izvještajnoj godini, posebno za popunjavanje podataka u tablici 3. koje izvještajna jedinica treba posebno iskazati u obrascu IND-21/SPS.

Objekte liste — Lista naziva i brojanog označavanja skupina djelatnosti NKD-a 2007. i Lista naziva i brojanog označavanja odjeljaka djelatnosti NKD-a 2007. koje se trebaju koristiti se za iskazivanje podataka u tablici 1. i tablici 3., **izrađeni su isključivo** za prikupljanje, obradu i objavljivanje (diseminaciju) podataka istraživanja **IND-21/SPS/G** u kojem se koristi ovaj koncept industrije i ne primjenjuje se izravno u ostalim istraživanjima statistike industrije ili drugim istraživanjima koja provodi Državni zavod za statistiku. Usklađen je s konceptom industrije i neindustrije koji propisuje EU za strukturno-poslovne statistike industrije.

Dodatak 4.

Korespondentna tablica NKD 2007. ↔ NKD 2002. (skupine)

NKD 2007.	NKD 2002.	NKD 2007.	NKD 2002.	NKD 2007.	NKD 2002.	NKD 2007.	NKD 2002.
051	101	141	182	242	272	282	292
052	102	142	183	243	273	282	294
061	111	143	177	243	281	282	297
062	111	151	183	244	233	282	300
071	131	151	191	244	274	282	323
072	120	151	192	245	272	282	332
072	132	151	366	245	275	282	355
081	141	152	193	251	281	282	361
081	142	161	020	252	282	283	293
089	103	161	201	253	283	283	295
089	143	162	193	254	296	284	286
089	144	162	202	255	284	284	294
089	145	162	203	256	285	284	316
091	111	162	204	257	286	289	286
091	112	162	205	257	287	289	295
099	101	162	366	257	295	289	316
099	102	171	211	259	287	289	332
099	103	172	175	259	316	289	334
099	120	172	212	259	366	289	341
099	131	172	222	261	246	289	353
099	132	172	366	261	311	289	365
099	141	181	212	261	312	289	366
099	142	181	222	261	313	291	341
099	143	182	223	261	321	292	342
099	144	191	231	261	323	293	316
099	145	191	241	262	300	293	343
101	151	192	101	262	323	293	361
102	152	192	102	263	316	301	351
103	014	192	103	263	322	301	361
103	153	192	232	263	323	302	316
103	513	201	159	263	332	302	352
104	011	201	233	264	323	302	361
104	154	201	241	264	365	303	296
105	155	202	242	265	316	303	353
106	156	203	243	265	332	303	361
107	158	204	245	265	335	304	296
108	144	205	246	266	331	309	341
108	151	205	366	267	332	309	354
108	152	206	247	267	334	309	355
108	153	211	244	268	246	309	366
108	156	212	233	271	311	310	331
108	158	212	244	271	312	310	355
109	157	221	193	271	316	310	361
110	011	221	251	272	314	321	335
110	159	221	366	273	252	321	362
110	513	222	193	273	312	321	366
120	160	222	252	273	313	322	363
131	171	222	366	273	334	323	364
132	172	231	261	274	315	324	365
132	183	232	262	274	316	325	174
133	173	233	263	275	295	325	244
133	527	233	264	275	297	325	292
139	174	234	262	279	294	325	331
139	175	234	316	279	312	325	332
139	176	235	265	279	313	325	334
139	183	236	266	279	316	329	181
139	366	237	267	279	321	329	182
141	177	239	268	281	291	329	192
141	181	241	271	281	343	329	205

NKD 2007.	NKD 2002.
329	221
329	221
329	252
329	287
329	331
329	364
329	366
331	174
331	175
331	204
331	205
331	251
331	252
331	261
331	264
331	268
331	281
331	282
331	283
331	286
331	287
331	291
331	292
331	293
331	294
331	295
331	296
331	297
331	311
331	312
331	316
331	321
331	323
331	331
331	332
331	334
331	335
331	342
331	351
331	352
331	353
331	354
331	355
331	363
331	365
331	725
332	252
332	261
332	264
332	268
332	282
332	283
332	286
332	287
332	291
332	292
332	293
332	294
332	295
332	296

NKD 2007.	NKD 2002.
332	297
332	297
332	300
332	311
332	312
332	316
332	322
332	323
332	331
332	332
332	333
332	334
332	335
332	363
332	364
332	365
351	401
352	402
353	403

Korespondentne tablice veza izrađene su samo za one skupine NKD-a 2002. koje su bile u obuhvatu istraživanja IND-21/SPS za prethodne izvještajne godine. Djelatnosti NKD-a 2007. koje su ušle u obuhvat ovog istraživanja u IND-21/SPS-u za 2008. iz područja E (36-39) nisu se prikupljali te stoga nemaju vezu s prethodnim podacima IND-21/SPS istraživanjima.